

Isolatieprogramma Zevenaar

Januari 2024

Isolatieprogramma Zevenaar

Afdeling	Ruimtelijke ontwikkeling
Auteur(s)	Martijn Schwering
Datum	Januari 2024
Versie	2
Status	Definitief

Inhoud

1	Samenvatting	4
2	Inleiding	5
2.1	Landelijk beleid	5
2.2	Lokaal beleid & context	6
2.3	Leeswijzer	7
3	De isolatieopgave	8
3.1	Naar welk isolatieniveau gaat Zevenaar toe?	8
3.2	Berekening doelstelling isolatieprogramma	9
4	Gebiedsgerichte aanpak & doelgroepen	10
4.1	Gebiedsgerichte aanpak	10
4.2	Doelgroepen	11
4.2.1	Koopwoningen met energielabels D, E, F, G en lagere WOZ-waarde	11
4.2.2	Huishoudens met (risico op) energiearmoede	11
4.2.3	Op langere termijn – VvE's	12
4.2.4	Op langere termijn – particulier verhuurde woningen	12
4.2.5	Op langere termijn – hybride warmtepompen	12
5	Werkwijze & ondersteuning van inwoners	14
5.1	Aandachtspunten voor ondersteuning	14
5.1.1	Onderzoek naar ondersteuningsbehoeften	14
5.1.2	Pilotjaar	14
5.2	Activiteiten en ondersteuningsaanbod	14
5.2.1	Actielijn A – Ondersteunende activiteiten	15
5.2.2	Actielijn B – Lokale aanpak koopwoningen	17
5.3	Planning voor gebiedsgerichte aanpak	20
6	Financiën en begroting	22
6.1	Financiën	22
6.1.1	SpUk Lokale Aanpak Isolatie	22
6.1.2	Hoeveel eigenaar-bewoners kunnen wij helpen?	23
6.2	Inschatting van de kosten en financiering	24
7	Planning	25
8	Bijlage A: Inventarisatie van landelijke middelen en instrumenten	26
8.1	Regelingen voor woning- en gebouweigenaren	26
8.1.1	Overige regelingen voor verduurzaming woningen en gebouwen	27
8.2	Regelingen en instrumenten voor de gemeente	28
8.2.1	Financiële regelingen	28
8.2.2	Gemeentelijke instrumenten	28
8.3	Regelingen voor verduurzaming overige organisaties	28
9	Bijlage B: Onderbouwing berekening doelgroep	30
10	Bijlage C: Enquête	33
11	Bijlage D: Veldonderzoek	35

1 Samenvatting

Gemeente Zevenaar heeft in het Coalitieakkoord 2022-2025 de ambitie benoemd om in 2050 energieneutraal te zijn. Het treffen van isolatiemaatregelen is een belangrijke stap. Het isoleren van woningen zorgt voor een reductie in CO₂-uitstoot, draagt bij aan het verminderen van het energieverbruik en de energiekosten, zorgt voor een comfortabeler woonklimaat in de woning en maakt woningen geschikt voor alternatieven van aardgas.

Het doel van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) is om 2,5 miljoen woningen te isoleren met een energielabel D, E, F of G of vergelijkbare energetische staat in de periode tot en met 2030, waarbij één of meerdere stappen worden gezet richting de standaard voor woningisolatie¹. Het doel van het isolatieprogramma van gemeente Zevenaar is in overeenstemming met het doel van het Nationaal Isolatieprogramma. Dit doel is om tot en met 2030 bestaande koopwoningen van eigenaar-bewoners met een vastgesteld energielabel van D, E, F of G of vergelijkbare energetische staat één of meerdere isolatiemaatregelen te (laten) treffen richting de standaard voor woningisolatie¹. In dit isolatieprogramma Zevenaar is beschreven hoe wij eigenaar-bewoners gaan ondersteunen bij het isoleren van hun woning. Als gemeente Zevenaar kunnen wij jaarlijks middelen aanvragen in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) bij het ministerie om eigenaar-bewoners van koopwoningen met energielabels D, E, F, G te helpen bij het isoleren van hun woning.

De doelgroep koopwoningen (eigenaar-bewoners) in gemeente Zevenaar die slecht geïsoleerd zijn staat centraal in onze aanpak. Dit houdt in dat een woning die een energielabel D, E, F of G heeft of dat een woning twee of meer slecht geïsoleerde bouwdelen heeft wanneer een energielabel ontbreekt. In gemeente Zevenaar is de inschatting dat ongeveer 4.000 woningen, 30% van alle koopwoningen, slecht geïsoleerd zijn. Het daadwerkelijke aantal te isoleren woningen ligt mogelijk lager. Er kunnen namelijk ook eigenaar-bewoners zijn zonder vastgesteld energielabel die al één of meerdere isolatiemaatregelen hebben getroffen. Of die isolatiemaatregelen hebben getroffen na de vaststelling van het energielabel. Met het isolatieprogramma Zevenaar willen we in 2024 bij 400 woningen isolatiemaatregelen treffen. Voor de daarop volgende jaren streven we naar het treffen van isolatiemaatregelen bij een groter aantal woningen dan 400 per jaar.

Het isolatieprogramma Zevenaar is opgebouwd uit twee actielijnen. Actielijn A bevat ondersteunende activiteiten. Actielijn B gaat over de lokale aanpak voor koopwoningen en richt zich op het benutten van de meerjarige NIP-gelden voor deze doelgroep.

¹ Deze standaard geeft aan wanneer de woning goed genoeg is geïsoleerd om aardgasvrij te worden. De standaard is ontstaan uit het Klimaatakkoord en is opgesteld door een speciale commissie. Bron: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/wetten-en-regels-gebouwen/standaard-streefwaarden-woningisolatie>

A - Ondersteunende activiteiten

- Wet Natuurbeheer en SMP
- Projectmanagement en uitvoering
- Communicatiecampagne
- Energieloket Zevenaar
- Monitoring

B - Lokale aanpak koopwoningen

Gebiedsgerichte aanpak met:

- Deur-aan-deur aanpak met ontzorging
- Financiële ondersteuning van eigenaar-bewoners

We zetten in op een gebiedsgerichte aanpak. Wij gaan in de stad Zevenaar per buurt en buiten de stad per dorp werken. Met deze aanpak en een persoonlijke benadering verwachten we eigenaar-bewoners beter te bereiken en activeren. Met een deur-aan-deur aanpak gaan adviseurs van de uitvoeringspartij de buurten in om eigenaar-bewoners te adviseren over isolatie en de beschikbare regelingen en hulp te bieden bij het aanvragen van offertes en regelingen. Eigenaar-bewoners die binnen de doelgroep vallen kunnen financiële ondersteuning ontvangen voor isolatiemaatregelen. We gebruiken 2024 als pilotjaar, waarin we bekijken of onze aanpak goed aansluit bij de doelgroepen, zodat zij ook daadwerkelijk overgaan tot het (laten) treffen van isolatiemaatregelen.

2 Inleiding

2.1 Landelijk beleid

Van de 40 miljard m³ aardgas die we per jaar in Nederland gebruiken, wordt ongeveer 30% gebruikt om woningen en gebouwen te verwarmen, te voorzien van warm water en om te koken. Goed isoleren van woningen kan dit gebruik verminderen, draagt bij aan een lagere energierekening, het halen van de klimaatdoelen en is een noodzakelijke voorbereiding op de overstap naar een aardgasvrij alternatief. Het isoleren van bestaande woningen is één van de eerste stappen in de richting van de ambities uit het coalitieakkoord om 55% CO₂-reductie te halen in 2030 en om in 2050 energieneutraal te zijn.

De Rijksoverheid heeft begin juni 2022 het Beleidsprogramma Versnelling Verduurzaming Gebouwde Omgeving gepubliceerd². Onderdeel hiervan is het Nationaal Isolatieprogramma (NIP)³. In deze programma's zijn verschillende maatregelen en geldstromen uitgewerkt die ook voor gemeenten relevant zijn. Enkele onderdelen zijn:

- Het Rijk voert momenteel beleid gericht op bestrijding van energiearmoede door snel de energierekening of het energieverbruik van huishoudens te verlagen. Gemeenten hebben hierin een belangrijke rol. Zij hebben nu tweemaal een specifieke uitkering ontvangen voor maatregelen in woningen die structureel energie besparen en zij hebben geld ontvangen om een energietoeslag

² Rijksoverheid: [Beleidsprogramma versnelling verduurzaming gebouwde omgeving | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

³ Rijksoverheid: [Nationaal Isolatieprogramma | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)

uit te keren aan huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum. Gemeente Zevenaar heeft daarnaast met eigen middelen het tijdelijk noodfonds beschikbaar gesteld om huishoudens met een inkomen tussen de 120% en 150% van het wettelijk sociaal minimum met een eenmalige financiële bijdrage te steunen.

- Het NIP voorziet in een meerjarige, lokale aanpak van gemeenten voor isolatie en ventilatie van koopwoningen met D, E, F en G-labels. Het NIP kent vier actielijnen:
 - Actielijn 1 richt zich op de isolatie van 750.000 woningen van eigenaar-bewoners, waarbij gemeenten bewoners ondersteunen. Deze actielijn strekt ertoe een specifieke uitkering aan gemeenten mogelijk te maken om slecht geïsoleerde woningen te verduurzamen.
 - Actielijn 2 richt zich op de isolatie van 1 miljoen huurwoningen door verhuurders.
 - Actielijn 3 is gericht op het versneld isoleren van 750.000 woningen van eigenaar-bewoners op eigen initiatief.
 - Actielijn 4 richt zich op het besparen van energie door laagdrempelige maatregelen.
- Het Rijk breidt (bestaande) landelijke regelingen uit voor huiseigenaren – zowel particulieren, VvE's als verhuurders – zodat zij beter in staat zijn hun woningen te verduurzamen. Het gaat dan om een combinatie van financiële steun (zowel subsidie als leningen) en regels, zogenaamde normering.
- Er is een landelijk Programma Hybride Warmtepomp met als doel om voor 2030 één miljoen hybride warmtepompen te installeren in Nederland. Het Rijk maakt afspraken met de sector om de installatiecapaciteit uit te breiden en de kosten te verlagen. Ook breidt het Rijk subsidieregelingen uit om de hybride warmtepomp te stimuleren en is het Rijk van plan om vanaf 2026 normen te stellen aan nieuwe verwarmingssystemen. Hierdoor wordt de hybride warmtepomp het nieuwe standaard verwarmingssysteem voor woningen waar zij technisch haalbaar zijn en waar gemeenten de komende tien jaar geen plannen hebben om aardgasvrij te worden. Bij de stimulering of normering van de hybride warmtepomp voorziet het Rijk vooralsnog geen rol voor gemeenten.
- Er zijn landelijke Standaard en Streefwaarden voor woningisolatie. De Standaard is een toekomst vaste standaard die aangeeft wanneer een woning klaar is voor aardgasvrije verwarming. De Streefwaarden zijn technische waarden die voor verschillende bouwdeelen aangeven wanneer deze bijdragen aan het behalen van de Standaard.
- Het Rijk heeft in 2022 aangekondigd dat ze van plan is om per 2030 een verhuurverbod in te stellen voor woningen met label E of slechter. Er is tot nu toe geen beleid vastgesteld om dit te borgen.

2.2 Lokaal beleid & context

Gemeente Zevenaar heeft in het Coalitieakkoord de ambitie benoemd om in 2050 energieneutraal te zijn⁴. Door woningen beter te isoleren zijn woningen sneller op temperatuur en blijft de warmte beter in de woning. Er is door betere isolatie minder energie nodig om de woning te verwarmen. Dat maakt dat isoleren zorgt voor een reductie in CO₂-uitstoot. Kortom, dit draagt bij aan het verminderen van het energiegebruik en draagt daarmee positief bij aan het behalen van het klimaatdoel en ambitie uit het coalitieakkoord van gemeente Zevenaar om in 2030 55% minder CO₂-uitstoot te hebben dan in 1990.

⁴ Gemeente Zevenaar: <https://www.zevenaar.nl/coalitieakkoord>

Ook heeft gemeente Zevenaar in het collegeprogramma opgenomen om te werken aan een aardgasvrij Zevenaar in 2050. Voor veel alternatieven van aardgas is een hogere isolatiewaarde van de woning een noodzakelijke voorwaarde om aardgasvrij te worden. Daarnaast zorgt betere isolatie ook voor een (permanent) lagere energierekening.

Als gemeente Zevenaar kunnen wij jaarlijks geld aanvragen bij het ministerie om eigenaar-bewoners van koopwoningen met energie labels D, E, F, G te helpen bij het isoleren van hun woning. In dit isolatieprogramma beschrijven we hoe we dit gaan doen. Daarnaast hebben we in het isolatieprogramma ook een aanpak gemaakt met oog op de bredere isolatieopgave in gemeente Zevenaar.

2.3 Leeswijzer

De berekening van de isolatie-opgave voor de gemeente Zevenaar leest u in hoofdstuk 3. Het is belangrijk om de verschillende doelgroepen goed in beeld te hebben om een gericht programma op te stellen. Deze worden beschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 komt de werkwijze en de verschillende activiteiten waar gemeente Zevenaar op inzet aan de orde. De financiën en inschatting van de kosten voor het isolatieprogramma leest u in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 7 is de planning van het isolatieprogramma Zevenaar opgenomen. Bijlage A bevat een inventarisatie van de landelijke, provinciale en lokale (financierings-) regelingen en activiteiten. Bijlage B geeft een onderbouwing van de berekening van de doelgroepen. Tot slot, bevatten bijlagen C en D de enquête en het veldonderzoek welke uitgevoerd zijn om tot een passende ondersteuningsaanpak te komen.

3 De isolatieopgave

Het doel van het NIP is om 2,5 miljoen woningen in Nederland te isoleren met een energielabel D, E, F of G of vergelijkbare energetische staat in de periode tot en met 2030, waarbij één of meerdere stappen worden gezet richting de standaard voor woningisolatie⁵. Het doel van de isolatieaanpak van gemeente Zevenaar is in overeenstemming met het doel van het Nationaal Isolatieprogramma. Dit doel is om tot en met 2030 bestaande koopwoningen van eigenaar-bewoners met een vastgesteld energielabel van D, E, F of G of vergelijkbare energetische staat één of meerdere isolatiemaatregelen te (laten) treffen richting de standaard voor woningisolatie¹.

De doelgroep van de lokale isolatieaanpak is door het Rijk afgebakend en gericht op koopwoningen of woningen in een gemengde vereniging met energielabel D, E, F en G of een vergelijkbare energetische staat (isolatie in minimaal twee bouwdelen). Hiervan moet minimaal 80% een WOZ-waarde onder het gemiddelde in de gemeente heeft, of een WOZ-waarde tot de NHG-grens van € 429.300, -. Het uitbreiden van de doelgroep kan alleen met eigen middelen van de gemeente Zevenaar. Op dit moment zijn hier geen middelen voor beschikbaar gesteld vanuit de Raad.

3.1 Naar welk isolatieniveau gaat Zevenaar toe?

Energiebesparing is vaak een randvoorwaarde voor aardgasvrije verwarming. Hierdoor is isolatie een noodzakelijke tussenstap. Daarnaast levert energiebesparing op zichzelf CO₂-besparing op, leidt het tot een lagere energierekening en leidt het vaak tot een comfortabelere en gezondere woning. De woningen hebben minder tocht en vocht, als de isolatie gecombineerd wordt met energiezuinige ventilatie.

Er is een landelijke Standaard voor woningisolatie. De Standaard komt ongeveer overeen met energielabel A wanneer een naoorlogse (gebouwd na 1945) woning in één keer wordt aangepakt of energielabel B wanneer deze stapsgewijs wordt aangepakt. Energielabels worden ook beïnvloed door zonnepanelen en leeftijd van de cv-ketel, daarom is de aanname dat een woning met energielabel B voldoen aan de Standaard redelijk kwetsbaar. Voor vooroorlogse (gebouwd voor 1945) woningen geldt dat de Standaard vergelijkbaar is met energielabel D.

Bijbehorende streefwaarden voor afzonderlijke bouwdelen ondersteunen het behalen van de Standaard bij een stapsgewijze aanpak. Bouwdelen zijn onderdelen van de woning die de warmtevraag bepalen. De vier 'grote' bouwdelen zijn het dak, de vloer, de ramen en de gevel. Daarnaast worden gevelpanelen, de voordeur, de mate van kierdichting en de ventilatie ook tot de bouwdelen gerekend. Het aanpassen van deze onderdelen is redelijk eenvoudig en minder kostbaar en kan vaak gecombineerd worden met een groter bouwdeel, bijvoorbeeld kierdichten bij de kozijnen als het glas vervangen wordt.

De streefwaarden gaan verder dan de Standaard. Dat betekent dat een woning op de Standaard kan komen zonder alle bouwdelen te isoleren. Hiervoor moeten de bouwdelen die wel geïsoleerd worden verder gaan dan de Standaard. De gedachte hierachter is dat een woning met zo min mogelijk stappen de Standaard bereikt. Dit is omdat isolatie-ingrepen door de meeste woningeigenaren worden ervaren als

⁵ Deze standaard geeft aan wanneer de woning goed genoeg is geïsoleerd om aardgasvrij te worden. De standaard is ontstaan uit het Klimaatakkoord en is opgesteld door een speciale commissie. Bron: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/wetten-en-regels-gebouwen/standaard-streefwaarden-woningisolatie>

ingrijpende en kostbare verbouwingen. Zij willen daarom het aantal momenten waarop zij isoleren beperken. Het is dan beter om zoveel mogelijk te doen, wanneer je eenmaal verbouwt.

Zowel de Standaard als de streefwaarden zijn theoretische concepten. In de praktijk is per woning(type) een deskundige inschatting nodig om te bepalen wat er minimaal moet gebeuren om een woning op de Standaard te krijgen. Bouwkundig adviseurs, aannemers, energieloketten en energiecoaches spelen hier een belangrijke rol in omdat zij particulieren adviseren. De Rijksoverheid stimuleert de bekendheid van de Standaard bij deze partijen door de Standaard steeds meer als officieel referentiepunt te nemen in bijvoorbeeld subsidieregelingen, landelijke communicatie zoals www.verbeterjehuis.nl en het energielabel.

Wanneer alle woningen op de Standaard zitten, zijn zij geschikt voor lage en hoge temperatuur aardgasvrije verwarming. Niet alle woningen doorlopen hetzelfde tempo: in oudere woningen moet vaak meer gebeuren en zijn meer ingrepen nodig voordat de Standaard bereikt wordt.

3.2 Berekening doelstelling isolatieprogramma

Binnen gemeente Zevenaar zijn ongeveer 13.000 koopwoningen aanwezig van eigenaar-bewoners. Hiervan hebben ongeveer 5.200 woningen een vastgesteld energielabel. De andere 7.800 woningen hebben geen vastgesteld energielabel. Daarmee heeft ongeveer 60% van de koopwoningen geen vastgesteld energielabel. Dit komt doordat het in Nederland alleen verplicht is om een vastgesteld energielabel te hebben als je de woning gaat verkopen of verhuren. Van de woningen met een vastgesteld energielabel hebben ongeveer 1.400 woningen een energielabel D, E, F of G.

Om toch een volledig inzicht te krijgen van de te isoleren woningenvoorraad is van de koopwoningen zonder energielabel op basis van bouwjaar indicatief een energielabel bepaald. Op basis van de combinatie van vastgesteld en indicatief energielabel wordt duidelijk dat 4.000 woningen, circa 30% van alle koopwoningen, van eigenaar-bewoners een (indicatief) energielabel van D, E, F of G heeft. Om het doel te bereiken dienen er dus circa 4.000 woningen geïsoleerd te worden in gemeente Zevenaar.

Hierbij is het goed te vermelden dat het daadwerkelijk aantal te isoleren woningen mogelijk lager ligt. Er zijn namelijk al eigenaar-bewoners zonder vastgesteld energielabel die wel al één of meerdere isolatiemaatregelen hebben getroffen in hun woning. Ook zijn er eigenaar-bewoners die isolatiemaatregelen hebben getroffen aan hun woning na de vaststelling van het energielabel, waardoor het energielabel inmiddels beter kan zijn. Daarnaast dragen bijvoorbeeld zonnepanelen ook bij aan een beter energielabel, maar niet aan isolatie. Echter vanwege het ontbreken van kwantitatieve inzichten wordt voor nu uitgegaan van circa 4.000 te isoleren koopwoningen in gemeente Zevenaar.

4 Gebiedsgerichte aanpak & doelgroepen

De kern van onze aanpak is dat we gebiedsgericht te werk gaan. Dit houdt in dat wij in de stad Zevenaar per buurt gaan werken en buiten de stad per dorp gaan werken. Op die manier verwachten we eigenaar-bewoners beter te kunnen bereiken en te activeren. Zo kunnen we bijvoorbeeld beginnen in buurten waar de isolatie-opgave hoger is, kunnen we de aanpak beter afstemmen op de ondersteuningsbehoeften van eigenaar-bewoners en kan men elkaar op ideeën brengen.

We maken een planning voor de dorpen/buurten waar we aan de slag gaan en we actief inwoners willen stimuleren om isolatiemaatregelen te treffen. Binnen de dorpen/buurten onderscheiden we verschillende doelgroepen. Doelgroepen zijn van belang zodat we het ondersteuningsaanbod dat we als gemeente aan eigenaar-bewoners bieden kunnen prioriteren. En omdat de landelijke programma's en geldstromen voor een gedeelte gekoppeld zijn aan specifieke doelgroepen. Een belangrijke opmerking is dat doelgroepen elkaar kunnen overlappen.

4.1 Gebiedsgerichte aanpak

Voor het behalen van onze doelstellingen op CO₂-reductie en aardgasvrij is het noodzakelijk dat het grootste gedeelte van de woningvoorraad geïsoleerd wordt. Dit bereiken we alleen door zoveel mogelijk eigenaar-bewoners te stimuleren isolatiemaatregelen te treffen. De grootste uitdaging ligt bij het activeren van de eigenaar-bewoners die hier nog niet mee bezig zijn. We verwachten dit het beste te doen door een persoonlijke benadering; door langs te gaan bij hen en in gesprek te gaan. Dit past goed bij een gebiedsgerichte aanpak, vanwege de kleinschaligheid en doordat je praktisch op locatie deur aan deur kunt gaan. Bij minder persoonlijke aanpakken in het verleden, zoals bij gemeente brede acties, zien we dat slechts een klein percentage (circa 0,1 tot 0,5%) van de aangeschreven huishoudens daadwerkelijk maatregelen treft. Dit is onvoldoende voor het bereiken van onze eigen en de landelijke doelstellingen. Een andere aanpak is dus vereist en gewenst.

Een andere reden om de gebiedsgerichte aanpak te gebruiken is omdat daarmee wordt voorkomen dat uitsluitend de eigenaar-bewoners die al actief bezig zijn met verduurzaming worden geholpen. De middelen die wij van het ministerie ontvangen zijn onvoldoende om iedereen direct te helpen. Er moet dus een keuze worden gemaakt wie er nu helpen, wie op een later moment en wie mogelijk geen hulp krijgt. Een gebiedsgerichte aanpak biedt hier goede mogelijkheden voor. Daarbij wordt er vanuit het ministerie ook nadrukkelijk gevraagd de focus te leggen op eigenaar-bewoners die de hulp het meeste nodig hebben. Door te kiezen voor de gebieden waar inwoners de ondersteuning het meeste nodig hebben, zoals buurten met een verhoogde kans op energiearmoede, zorgen we hiervoor.

Samenvattend en aanvullend op de bovengenoemde voordelen van een gebiedsgerichte aanpak biedt deze aanpak ook de volgende voordelen:

- Het effect van burens op elkaar. Doordat we een mix van inwoners bereiken, van inwoners die al veel doen aan verduurzaming van hun woning tot inwoners die er nog niet mee bezig zijn, kan de actie van de ene inwoner andere inwoners stimuleren dit ook te doen.

- In een bepaald gebied meerdere woningen isoleren is voor energieadviseurs en een isolatiebedrijf efficiënter dan dit verspreid doen door de hele gemeente. Dit levert voordelen in de uitvoering op, in kosten en in tijd.
- Buurten waar een relatief groter risico is op energiearmoede kunnen prioriteit krijgen. Dit kunnen we doen door te starten in buurten met een verhoogd risico op energiearmoede op basis van data van het CBS en TNO⁶, met een gemiddeld lage WOZ-waarde en veel D, E, F of G energielabels.
- Een buurtgerichte aanpak leent zich beter voor een persoonlijke benadering van inwoners. Het gewenste effect van de aanpak is om zoveel mogelijk inwoners isolatiemaatregelen te laten treffen. Onze verwachting is dat een persoonlijke benadering, door bij inwoners langs te gaan en in gesprek te gaan, de kans dat inwoners aan de slag gaan met isolatie het meest vergroot in vergelijking met andere benaderingen.
- Natuurvriendelijk isoleren is beter uit te voeren door gebiedsgericht te werken. Bij het isoleren van bestaande woningen is het belangrijk om rekening te houden met de aanwezigheid van beschermde diersoorten (huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen) op grond van de Wet natuurbescherming. Het is wettelijk verplicht om bij bepaalde isolatiemaatregelen ecologisch onderzoek uit te laten voeren. Door gemeente breed een soortenmanagementplan op te stellen hoeven inwoners dit niet zelf te doen en wordt tijd en geld bespaard.
- Het thema duurzaamheid kan meer gaan leven in de buurt. Vervolgstappen voelen soms makkelijker te nemen zodra inwoners de eerste stappen in de verduurzaming van hun woning hebben genomen. Denk aan volgende isolatie- en klimaatadaptieve maatregelen.

4.2 Doelgroepen

4.2.1 Koopwoningen met energielabels D, E, F, G en lagere WOZ-waarde

In de gemeente Zevenaar zijn ongeveer 4.000 koopwoningen van eigenaar-bewoners met energielabel D, E, F of G. Niet alle woningen hebben een afgemeld ('geldig') energielabel. Woningen zonder geldig energielabel zijn ingeschat op basis van bouwjaar. Koopwoningen met een slecht energielabel die daarnaast een WOZ-waarde hebben onder het gemeentelijk gemiddelde of de NHG-grens zijn de doelgroep voor de 'lokale aanpak' van het Nationaal Isolatieprogramma. In de gemeente Zevenaar ligt de gemiddelde WOZ-waarde van € 313.000,- onder de NHG-grens, die in 2023 €429.300,- bedraagt. Om zoveel mogelijk eigenaar-bewoners te kunnen ondersteunen bij het isoleren van hun woning hanteert gemeente Zevenaar de NHG-grens.

4.2.2 Huishoudens met (risico op) energiearmoede

Een zeer actuele doelgroep is de doelgroep waarbij er (risico op) energiearmoede is. Deze doelgroep bestaat uit zowel kopers als huurders. In 2022 zijn uitkeringen vanuit de Rijksoverheid verstrekt aan de gemeente om deze doelgroep te helpen met energiebesparende maatregelen. Het grootste gedeelte van deze middelen is en wordt in gemeente Zevenaar besteed aan de Energiefixers die kleine energiebesparende maatregelen aanbrengen bij huishoudens met energiearmoede.

Er zijn verschillende definities van energiearmoede. Vaak wordt een van de volgende definities gehanteerd: laag inkomen & hoge energierekening of laag inkomen & lage energetische kwaliteit woning.

⁶ CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/04/monitor-energiearmoede-2020>

De doelgroep die kampt met energiearmoede bedraagt volgens onderzoek⁷ van TNO ca. 602 duizend huishoudens in 2022 (circa 7,4% van het totaal). De sterkste toename is volgens dit onderzoek te vinden bij de subgroep van huishoudens met energetisch slechte woningen. Ruim twee derde van alle energiearme huishoudens wonen in woningen met een zeer lage energetische kwaliteit (voornamelijk woningen met energielabel F en G). Van alle huishoudens in Nederland betreft ongeveer 4,5% eigenaar-bewoners niet de financiële middelen hebben om hun woning te verduurzamen. Voor gemeente Zevenaar vertaalt dit percentage zich naar ongeveer 560 huishoudens. Het verbeteren van de energetische kwaliteit van de woningen van deze huishoudens door isolatiemaatregelen aan te brengen verlaagt de energierekening permanent en kan daarmee huishoudens uit energiearmoede halen.

4.2.3 Op langere termijn – VvE's

VvE's zijn een uitdagende doelgroep en kunnen uit zowel koop- als huurwoningen bestaan. Veel verschillende eigenaren maakt besluitvorming- moeilijker, bijvoorbeeld over het nemen van verduurzamingsmaatregelen. Binnen gemeente Zevenaar zijn ongeveer 20 slecht geïsoleerde appartementen van eigenaar-bewoners aanwezig. Dit is nog geen 0,5% van de doelgroep van slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners. Vanwege het kleine aandeel van de totale doelgroep ligt de prioriteit in dit isolatieprogramma niet bij deze doelgroep.

4.2.4 Op langere termijn – particulier verhuurde woningen

De gemiddelde energieprestatie van particuliere huurwoningen is vaak slechter dan bij koopwoningen en corporatiewoningen. De eigenaren van deze woningen zijn een zeer diverse doelgroep: van particulieren die een woning verhuren tot institutionele beleggers zoals pensioenfondsen. Particuliere verhuurders hadden tot voor kort geen prikkel om hun woningen te verduurzamen. Pas sinds 2022 bestaat er een financiële regeling om hen te helpen bij verduurzaming. Het kabinet heeft wel wetgeving aangekondigd om de isolatie van huurwoningen (zowel particulier als sociaal) aan te pakken, zodat er per 2030 geen woningen verhuurd mogen worden met EFG-labels⁸. Binnen gemeente Zevenaar zijn circa 3.400 particulier verhuurde woningen aanwezig, waarvan circa 50% een vastgesteld of indicatief energielabel heeft van D, E, F of G.

De middelen vanuit het NIP zijn bestemd voor het ondersteunen van eigenaar-bewoners. Daar waar er in een VvE een koopwoning aanwezig is mogen met de middelen uit het NIP ook de particuliere verhuurders worden geholpen. Maar dit zijn, zoals bij VvE's beschreven, weinig woningen. Daarbij is de opgave om eigenaar-bewoners te helpen bij het isoleren van hun woning al groter dan de middelen vanuit het NIP toelaten. Vanwege deze redenen ligt in dit isolatieprogramma de nadruk op het ondersteunen van eigenaar-bewoners.

4.2.5 Op langere termijn – hybride warmtepompen

Bij deze doelgroep gaat het om woningen waar hybride warmtepompen een kansrijke oplossing zijn om op de korte termijn relatief veel gas en CO₂ te besparen. Hybride warmtepompen zijn een belangrijk speerpunt van landelijk beleid en kunnen ook bijdragen aan een snelle CO₂-reductie in Zevenaar. De Rijksoverheid werkt nog de normering uit die ertoe leidt dat hybride warmtepompen vanaf 2026 de nieuwe standaard worden voor het verwarmen van woningen in de bestaande bouw. Bij de stimulering of

⁷ TNO Rapport Energiearmoede in Nederland 2022

⁸ Rijksoverheid: [Duurzaam wonen voor iedereen](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-woningbouw/nieuwsberichten/2022/09/28/duurzaam-wonen-voor-iedereen) | [Nieuwsbericht](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-woningbouw/nieuwsberichten/2022/09/28/duurzaam-wonen-voor-iedereen) | [Rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-woningbouw/nieuwsberichten/2022/09/28/duurzaam-wonen-voor-iedereen)

normering van de hybride warmtepomp voorziet het Rijk nog geen rol voor gemeenten. Als richtlijn geeft de Rijksoverheid dat een hybride warmtepomp een goede optie kan zijn in een buurt als de gemeente niet binnen 10 jaar wil starten met een aardgasvrij alternatief. De transitievisie warmte wordt op dit moment geactualiseerd. Daarbij wordt ook gemeente breed onderzocht welke alternatieven voor aardgas per kern haalbaar zijn. De verwachting is dat halverwege 2024 de resultaten van dit onderzoek bekend zijn. Daarna kunnen we bepalen voor welke buurten hybride warmtepompen een goede optie kunnen zijn.

5 Werkwijze & ondersteuning van inwoners

5.1 Aandachtspunten voor ondersteuning

5.1.1 Onderzoek naar ondersteuningsbehoeften

Om tot een concreet en passend ondersteuningsaanbod te komen voor eigenaar-bewoners is het van belang om te weten welke drempels zij ervaren. De drempels en ondersteuningsbehoeften hebben we onderzocht in de buurten waar we willen starten met de uitvoering; Spijk en Schrijvershoek, de buurten met de laagste gemiddelde WOZ-waarde en veel slecht geïsoleerde woningen. Dit hebben we gedaan door middel van een enquête en door gesprekken te voeren met eigenaar-bewoners. De resultaten van het veldonderzoek en de enquête zijn opgenomen in bijlage C en D.

Belangrijke inzichten zijn:

- Uit de enquête blijkt dat een groot gedeelte van de gesproken inwoners woont in een woning waar al (eerste) isolatie-maatregelen getroffen zijn. Daarnaast geeft ook een groot gedeelte van de inwoners aan dat zij hun huis graag beter willen isoleren.
- Het is belangrijk om aan te sluiten op de belevingswereld van de doelgroep.
- Er zijn veel onduidelijkheden rondom isoleren.
- Het voelt (nog) niet als een goede investering.
- Mensen benutten graag de omstandigheden.
- De drempel is voor sommigen nog te hoog.
- Inwoners willen vooral ondersteund worden door een gedeeltelijke financiering (subsidie/korting), gratis advies over het aanvragen van financiering, gratis advies aan huis over isolatiemogelijkheden blijkt uit de enquête.
- Ontvankelijkheid voor de boodschap varieert in de tijd.

5.1.2 Pilotjaar

We gebruiken 2024 als pilotjaar. In dit pilotjaar beoordelen we of onze aanpak goed aansluit bij de doelgroepen en dat eigenaar-bewoners daadwerkelijk overgaan tot het treffen van isolatiemaatregelen. Tijdens de uitvoering houden we goed in de gaten wat juist wel en wat juist niet werkt.

Aan het einde van het pilotjaar, naar verwachting eind 2024 – begin 2025, volgt een Europese aanbesteding voor de uitvoering van het project voor meerdere jaren. We gebruiken de inzichten uit het pilotjaar in de aanbestedingsprocedure. Hierdoor kunnen we snel aan de slag met de uitvoering van het isolatieprogramma, hebben eigenaar-bewoners eerder profijt van de isolatiemaatregelen en komen we op basis van de Zevenaarse praktijk tot een aanpak die goed werkt voor de lange termijn.

5.2 Activiteiten en ondersteuningsaanbod

Het ondersteuningsaanbod is opgebouwd uit twee actielijnen. Actielijn A bevat ondersteunende activiteiten, zoals de gemeentelijke organisatie en monitoring. Actielijn B gaat over een lokale aanpak voor koopwoningen, en richt zich op het benutten van de meerjarige NIP-gelden voor de NIP doelgroep. Elke actielijn bevat activiteiten en ondersteuningsmogelijkheden.

5.2.1 Actielijn A – Ondersteunende activiteiten

Hieronder valt o.a. de gemeentelijke organisatie, informatievoorziening voor woningeigenaren en monitoring.

5.2.1.1 *Wet natuurbeheer en SMP*

Natuurinclusief isoleren houdt in dat bij isolatiewerkzaamheden op grond van de Wet natuurbescherming rekening moet worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde diersoorten (huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen) die in woningen en gebouwen nestelen en verblijven. Bij werkzaamheden moet daarom vooraf ecologisch onderzoek worden gedaan naar de aanwezigheid van diersoorten en maatregelen om deze te beschermen. Deze wettelijke verplichting geldt voor onder andere spouwmuurisolatie en isolatie van de buitenzijde van het dak. Een dergelijk ecologisch onderzoek kost circa € 5.000,- en duurt vaak gemiddeld een jaar.

Als gemeente kunnen wij woningeigenaren ontzorgen door een Soorten Management Plan (SMP) op te stellen. Een SMP is nodig voor het onderbouwen van een gebiedsgerichte aanvraag voor ontheffing op de Wet natuurbescherming. Via deze ontheffing worden voor meerdere jaren (5 tot 10 jaar) ruimtelijke ontwikkelingen zoals na-isolatie in een bepaald gebied toegestaan, als de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten is gewaarborgd door het treffen van maatregelen. Voordeel van deze aanpak is dat apart ecologisch onderzoek per ruimtelijke ontwikkeling niet meer nodig is en dat een initiatiefnemer vooraf weet waar hij aan toe is en wat er vanuit het SMP wordt gevraagd. Een SMP beschrijft de staat van instandhouding van beschermde soorten in een bepaald gebied en welke maatregelen nodig zijn om bepaalde diersoorten te beschermen. Het doel van een soortenmanagementplan is om populaties van diersoorten in stand te houden. Gemeenten kunnen contact opnemen met hun provincie om aan de slag te gaan met soortenmanagementplannen op basis waarvan een gebiedsontheffing kan worden verkregen.

Een gebiedsgerichte ontheffing door middel van een SMP zorgt ervoor dat woningeigenaren niet zelf een ecologisch onderzoek hoeven laten uitvoeren. Ook worden kosten en tijd bespaard bij een gemeente breed onderzoek ten opzichte van een ecologisch onderzoek per woning. Vanwege beperkte capaciteit van ecologische bureaus, is het ook gewenst en efficiënt om gemeente breed aan de slag te gaan.

Op het moment van schrijven (december 2023) wordt gewerkt aan het onderzoeken van de mogelijkheden van het laten opstellen van een SMP. De benodigde middelen zijn opgenomen in de begroting en toegekend door de raad. De doorlooptijd om te komen tot een gemeente breed SMP en ontheffing is circa 4 jaar. In de tussentijd bieden wij bij woningeigenaren enkel de isolatiemaatregelen waarvoor geen ecologisch onderzoek nodig is. Dat betekent dat het isoleren van de spouwmuur en de buitenzijde van het dak voorlopig niet als maatregelen aangeboden worden vanuit de gemeentelijke aanpak.

5.2.1.2 *Projectmanagement en uitvoering*

Om het Isolatieprogramma tot uitvoering te brengen is projectmanagement en personele inzet in de uitvoering nodig. Dit betreft de aansturing van het isolatieprogramma: budget bewaken, personeel en externe partij(en) coördineren en afstemming met interne en externe stakeholders. Voor de voorbereiding en uitvoering is in ieder geval de inzet van een projectleider, projectondersteuner en communicatieadviseur nodig. Daarnaast is in de voorbereiding ook inzet van een inkoopadviseur en jurist noodzakelijk.

5.2.1.3 Communicatiecampagne

We hebben gekozen voor een buurtgerichte benaderingsstrategie. We starten met de wijk Schrijvershoek in Zevenaar en het dorp Spijk. We maken voor de communicatie vooral gebruik van persoonlijke communicatie. Daarnaast gebruiken we ook onze algemene (massacommunicatie) kanalen. We maken een cross mediamix (online en offline) van communicatiemiddelen. Gebruik van verschillende kanalen en herhaling versterkt de boodschap. Per doelgroep bekijken we welke benadering het beste past. We maken voor de communicatiemiddelen gebruik van de nieuwe campagne ZeveNaarMorgen. Voor de uitvoering van de communicatieacties wordt een apart actieplan opgesteld.

5.2.1.4 Energieloket Zevenaar

Bij het Energieloket Zevenaar kunnen alle inwoners terecht met vragen over duurzaamheid, energiebesparing en het verduurzamen van hun woning. Ook is er de mogelijkheid om een digitale huisscan te doen of een afspraak met een energiecoach in te plannen.

Om inwoners een volledig beeld te geven van de mogelijkheden, wordt er een doorverwijzing gemaakt naar het isolatieprogramma. Het is belangrijk dat inwoners toegang hebben tot informatie hierover. Aandachtspunt is dat onze aanpak in de eerste fase niet voor iedereen van toepassing is, hierover mag geen onduidelijkheid ontstaan. Andere inwoners uit gemeente Zevenaar kunnen bij het Energieloket Zevenaar terecht met vragen over hun woning.

5.2.1.5 Monitoring

Het programma heeft een meerjarige opzet en er zijn nog onzekerheden die invloed hebben op de conversies van activiteiten. Die conversies zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden, van voor de huidige energie- en materiaalprijzen en personeelsschaarste. Ook is het landelijk beleid deels nog in ontwikkeling, en zijn de gemeentelijke uitkeringen uit het NIP na 2024 nog niet bekend. Om deze redenen is het belangrijk om voortdurend het isolatieprogramma Zevenaar te monitoren en bij te sturen waar nodig. De verantwoording van de inzet van onze eigen middelen vindt plaats via de reguliere F&C-cyclus. De verantwoording van de SpUk middelen vindt plaats bij jaarrekening.

Voor het meten van de effectiviteit wordt een dashboard ingericht met belangrijke indicatoren om de aanpak te monitoren. De volgende onderdelen zijn voor de monitoring van belang:

- Input: alle acties gericht op bereik en conversie, zoals verstuurd brieven, deelname aan activiteiten, gebruik van landelijke en lokale regelingen en het aantal contactmomenten van de uitvoeringspartner(s). Deze informatie kan grotendeels worden aangeleverd door de uitvoeringspartner(s). Deels moet deze informatie zelf verzameld worden, bijvoorbeeld bij RVO of bij de betrokken communicatiemedewerker. Hiervoor zijn uren opgenomen in het programma.
- Output: aantal geïsoleerde bouwdeelen en getroffen isolatiemaatregelen (type, adres, oppervlakte, etc.) Deze informatie kan door de uitvoerings-partner(s) worden aangeleverd. We geven in de aanbestedingsprocedure aan dat het bijhouden van deze data (binnen de kaders van privacyregelgeving) een uitvoeringsvoorwaarde is. Deze data is ook vereist voor de verantwoording van de SpUk.
- Effect: over de looptijd van het programma kan het effect gemeten worden aan de hand van verschillende criteria, zoals voor temperatuur gecorrigeerd gasverbruik en afgemelde energielabels. Het dashboard wordt gekoppeld aan Klimaatmonitor, zodat de voortgang op energiebesparing en CO₂-reductie gemonitord wordt. Er is nog geen landelijk geaccepteerde methode om het aantal

woningen te monitoren dat de Standaard heeft bereikt. Dit kan namelijk niet volledig en foutloos uit energielabels worden afgeleid. Het Expertisecentrum Warmte (ECW) onderzoekt op dit moment de mogelijkheden hiervoor.

5.2.2 Actielijn B – Lokale aanpak koopwoningen

Zoals in het vorige hoofdstuk al beschreven is, zetten we in onze aanpak een gebiedsgerichte benadering centraal. Door deur-aan-deur langs te gaan en in gesprek te gaan, per dorp, buurt en in de stad, proberen we de eigenaar-bewoners te bereiken. Er zijn vanuit het Nationaal Isolatieprogramma niet de middelen beschikbaar gesteld om alle eigenaar-bewoners te helpen bij het isoleren van hun woning. Er zijn voor de periode 2023-2024 voor maximaal 886 woningen/eigenaar-bewoners middelen beschikbaar. De beschikbare middelen voor de jaren daarna zijn op dit moment nog niet bekend.

Hierna beschrijven we hoe we deze eigenaar-bewoners willen bereiken en wat het ondersteuningsaanbod inhoudt.

5.2.2.1 Deur-aan-deur aanpak met ontzorging

Alle eigenaar-bewoners woonachtig in de buurten (wijk/dorp) waar we starten met de aanpak, ontvangen een brief. Deze brief geeft meer informatie over de aanpak en wordt verstuurd uit de naam van gemeente Zevenaar. De inhoud van de brief stemmen we af met de afdeling Communicatie en de uitvoerende partij. Het uitgangspunt is om de brieven gefaseerd te versturen, zodat er niet een te lange tijd zit tussen het ontvangen van de brief en de deur-aan-deur bezoeken.

Nadat de brief verstuurd is, gaat de uitvoeringspartner de buurten in om de eigenaar-bewoners te informeren over het aanbod en de mogelijkheden. Het is een optie dat daarna het adviesgesprek aan de keukentafel voortgezet wordt, maar het is ook mogelijk om een adviesgesprek op een later moment in te plannen. Eigenaar-bewoners kunnen na het ontvangen van de brief zelf ook contact opnemen om een adviesgesprek in te plannen.

In het adviesgesprek krijgen eigenaar-bewoners informatie over isoleren en welke regelingen er allemaal zijn. Eigenaar-bewoners die in aanmerking komen, krijgen een aanbod waarbij een gedeelte van of de gehele kosten van de isolatiemaatregel gefinancierd wordt. In de volgende paragraaf worden de eisen om in aanmerking te komen en de financiële ondersteuning verder toegelicht.

Wanneer een eigenaar-bewoner interesse heeft om een isolatiemaatregel te treffen, ontvangt men offertes van 3 isolatiebedrijven. Deze isolatiebedrijven worden geselecteerd op basis van meerdere criteria om kwaliteit en uitvoering te garanderen. De eigenaar-bewoner maakt vervolgens zelf de keuze welk isolatiebedrijf de maatregel uitvoert. De eigenaar-bewoner kan ook ondersteuning krijgen bij het aanvragen van financiële regelingen, zoals de ISDE-subsidie.

Belangrijke opmerking: de precieze invulling van de aanpak (proces huisbezoeken, offertes etc.) wordt afgestemd met de uitvoeringspartij.

5.2.2.2 Financiële ondersteuning

Vanuit het Nationaal Isolatieprogramma stelt het Rijk middelen beschikbaar voor het treffen van isolatiemaatregelen. Minstens 80% van de koopwoningen die met deze financiële middelen verduurzaamd

worden, dienen een energielabel D of slechter te hebben of bij ontbreken van een energielabel twee of meer slecht geïsoleerde bouwdelen en een WOZ-waarde niet hoger dan de NHG-grens (€429.300). Verdere voorwaarden zijn in hoofdstuk 6 toegelicht. Het voordeel van deze regeling is bovendien dat gelden gestapeld mogen worden met alle andere landelijke en lokale regelingen. Een eigenaar kan dus eventueel de NIP-middelen combineren met de ISDE-subsidie.

Van de € 1.460,- die wij als gemeente van het ministerie ontvangen kan een gedeelte van isolatiemaatregelen worden bekostigd. Gemiddeld kost het volgens het CPB en TNO⁹ ongeveer € 19.000,- om een woning gebouwd voor 1992 te isoleren tot de isolatiestandaard. De kosten zijn volgens het CPB en TNO per bouwdeel gemiddeld:

Tabel 1: Investeringskosten per bouwdeel voor een gemiddelde woning

Bouwdeel	Kosten (inclusief btw, exclusief subsidie)
Ramen	€ 1.365,-
Gevel (waaronder spouwmuur)	€ 2.573,-
Dak (volledig, dus buiten- en binnenzijde)	€ 6.202,-
Vloer	€ 3.102,-
Kierdichting	€ 810,-
Deuren	€ 4.298,-
Paneel	€ 267,-
Totaal	€ 18.616,-

Er is ook een groep eigenaar-bewoners die te maken hebben met (risico op) energiearmoede. Deze doelgroep is binnen dit project gedefinieerd als eigenaar-bewoners met een laag inkomen (tot 150% van het sociaal minimum) en een slecht geïsoleerde woning (energielabel D of slechter of bij ontbreken van een energielabel twee of meer slecht geïsoleerde bouwdelen). Zeker van de eigenaar-bewoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum verwachten wij dat zij geen of onvoldoende eigen geld voor isolatiemaatregelen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft € 662.455,- beschikbaar gesteld als extra financiële steun (bovenop de € 1.460,- per woning) voor deze doelgroep (zie hoofdstuk 6 voor het volledige financiële overzicht). De voorgenomen financiële ondersteuning is opgenomen in tabel 2.

Het verwachte gedeelte van de eigenaar-bewoners dat gebruik gaat maken van de ondersteuning en isolatiemaatregelen treft is uitgedrukt in de verwachte deelname in tabel 2. Dit percentage is een inschatting. Op basis van ervaringen uit andere gemeenten waarbij isolatiemaatregelen in het kader van energiearmoede bestrijding volledig werden vergoed is duidelijk geworden dat deelname percentages van 50% of meer mogelijk zijn. De grootste uitdaging was daar om de eigenaar-bewoners te bereiken. Met de beschreven aanpak in dit isolatieprogramma verwachten we (bijna) iedereen te bereiken waarmee we op de verwachte deelname percentages zoals opgenomen in tabel 2 uit zouden kunnen komen.

⁹ TNO en Centraal Planbureau rapport Inkomenseffecten van woningisolatie naar de isolatiestandaard 2023

Tabel 2: Financiële ondersteuning van eigenaar-bewoners in slecht geïsoleerde koopwoningen

Doelgroep	Geschat aantal eigenaar-bewoners	Verwachte deelname	Voorgenomen financiële ondersteuning	Benodigde SpUk Lokale Aanpak Isolatie middelen
Eigenaar-bewoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum	100	70%	€4000,-	€280.000,-
Eigenaar-bewoners met een inkomen tot 120%-135% van het sociaal minimum	175	65%	€3500,-	€ 398.125,-
Eigenaar-bewoners met een inkomen tot 135%-150% van het sociaal minimum	225	60%	€3000,-	€ 405.000,-
Eigenaar-bewoners met een inkomen van meer dan 150% van het sociaal minimum	3.500	50%	€1.460,-	€ 2.555.000,-
Totaal	4.000	n.v.t.	n.v.t.	€ 3.638.125,-

Binnen het project gaan we uit van ongeveer 100 eigenaar-bewoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Het aantal eigenaar-bewoners met een inkomen tussen de 120% en 150% van het sociaal minimum is onbekend en lastig in te schatten. Op basis van cijfers van TNO zou het mogelijk om ongeveer 400 eigenaar-bewoners gaan.

Van de financiële ondersteuning van € 3.000,- tot € 4.000,- zoals opgenomen in tabel 2 kan er voor eigenaar-bewoners met een inkomen tussen de 120% en 150% van het sociaal minimum tenminste één isolatiemaatregel volledig gefinancierd worden. Bijvoorbeeld vloerisolatie (kosten gemiddeld ongeveer € 3.000,-), isolatie van de binnenzijde van het dak (kosten gemiddeld ongeveer € 3.000,-) of glasisolatie met HR++ glas (kosten gemiddeld ongeveer € 4.000,-).

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft € 662.455,- beschikbaar gesteld als extra financiële steun voor deze doelgroep (zie hoofdstuk 6 voor het volledige financiële overzicht). Met deze middelen kunnen we de voorgenomen financiële ondersteuning zoals opgenomen in Tabel 2: Financiële ondersteuning van eigenaar-bewoners in slecht geïsoleerde koopwoningen bieden. Belangrijke

opmerking is dat dit bedrag als korting verrekend wordt op de factuur. Als een isolatiemaatregel minder geld kost dan de betreffende financiële ondersteuning, wordt het resterende bedrag niet uitgegeven. Eigenaar-bewoners kunnen NIP-middelen combineren met de ISDE-subsidie of een lening uit het Warmtefonds om de kosten verder te dekken.

5.2.2.3 Keuze voor een voorfinanciering

We kiezen ervoor om de NIP-middelen aan eigenaar-bewoners uit te keren door een korting op de rekening. Op deze manier hoeven eigenaar-bewoners het bedrag niet (gedeeltelijk) voor te financieren en later terug te vragen. Dit zorgt voor gemak en als gemeente houden we zo meer grip op dat de gelden ingezet worden voor de isolatieopgave.

Het opzetten van de regeling is een aparte activiteit, omdat er gemeentelijke inzet voor nodig is. Er moet een subsidieregeling geschreven worden en er moet afstemming plaatsvinden met financiële en juridische afdelingen binnen de gemeente. Er moet een systeem ingericht worden voor het verrekenen van de korting. Dit kan in samenwerking met een uitvoeringspartner die hiervoor de systemen heeft.

5.2.2.4 Doe-het-zelversaanpak

Het is mogelijk om binnen de lokale aanpak van het NIP een doe-het-zelversaanpak op te nemen. Hierdoor kan het voor eigenaar-bewoners aantrekkelijker zijn om zelf aan de slag te gaan met isolatiemaatregelen. Daarnaast is dit ook een manier om de druk op de isolatiebranche te verkleinen.

We kiezen ervoor om eerst de deur-aan-deur aanpak goed op de rit te hebben. Bij de uitvoering van de deur-aan-deur aanpak willen we onderzoeken of er behoefte is aan een doe-het-zelversaanpak. Onderdeel van dit onderzoek is ook de vorm van een eventuele doe-het-zelversaanpak. Daarvoor houden we voorbeelden van andere gemeenten en ook ontwikkelingen vanuit het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW) in de gaten.

De doe-het-zelversaanpak kan eventueel later in het isolatieprogramma worden opgenomen.

5.3 Planning voor gebiedsgerichte aanpak

De planning van de buurten geeft aan in welke volgorde we eigenaar-bewoners van een buurt gaan benaderen. Wanneer we welke buurt gaan benaderen is onder andere afhankelijk van het aantal eigenaar-bewoners dat per buurt gebruik maakt van het aanbod en de capaciteit bij isolatiebedrijven. Op dit moment zijn beiden met weinig zekerheid te voorspellen. Om verkeerde verwachtingen te voorkomen is daarom voor nu alleen de volgorde van buurten opgenomen.

We starten bij de buurten met de laagste gemiddelde WOZ-waarde. Daarbij betrekken we de buitengebieden direct bij de dorpskernen, in plaats van deze apart te benaderen. Ook is het logisch om sommige buurten direct gezamenlijk te benaderen, zoals Lobith en Tolkamer. Angerlo is momenteel bezig met een traject om aardgasvrij te worden. Daarom is het hier gewenst om daar te zijn geweest voordat woningen worden aangesloten op een aardgasvrije alternatief. Hiermee is rekening gehouden in de planning. Een aantal buurten zijn onder voorbehoud opgenomen vanwege de eis dat tenminste 80% van de woningen die wordt geholpen een WOZ-waarde onder de NHG-grens moet hebben. In die buurten wordt op het moment dat we daar gaan starten gekeken welke woningen onder de NHG-grens vallen

(doormiddel van een kaartlaag van VNG) en hoeveel woningen er dan nog geholpen kunnen worden met een WOZ-waarde boven de NHG-grens. We komen op basis van deze criteria tot de volgende planning:

- Spijk
- Schrijvershoek
- Lobith en Tolkamer en het buitengebied Lobith/Spijk
- Zonnemaat
- Centrum
- Lentemorgen I
- Babberich en het buitengebied Babberich
- Het Grieth
- Herwen en buitengebied Herwen
- Methen
- Lentemorgen II
- Pannerden en buitengebied Pannerden (waarbij buitengebied Pannerden onder voorbehoud vanwege gemiddelde WOZ-waarde boven de NHG-grens)
- Stegeslag
- Molenwijk
- Giesbeek
- De Horst
- Angerlo en Angerlo's broek (waarbij Angerlo's broek onder voorbehoud vanwege gemiddelde WOZ-waarde boven de NHG-grens)
- Oud Zevenaar
- Groot Holthuizen
- Tatelaar
- Lathum
- Zuidspoor
- Riverparc (onder voorbehoud vanwege gemiddelde WOZ-waarde boven de NHG-grens)
- Ooy (onder voorbehoud vanwege gemiddelde WOZ-waarde boven de NHG-grens)
- Aerdt (onder voorbehoud vanwege gemiddelde WOZ-waarde boven de NHG-grens)
- Camphuizen (onder voorbehoud vanwege gemiddelde WOZ-waarde boven de NHG-grens)
- Rijnstrangen (onder voorbehoud vanwege gemiddelde WOZ-waarde boven de NHG-grens)
- Zevenaars Broek (onder voorbehoud vanwege gemiddelde WOZ-waarde boven de NHG-grens)

6 Financiën en begroting

6.1 Financiën

De beschikbare middelen voor uitvoering van dit isolatieprogramma bestaan uit de SpUk Lokale Aanpak Isolatie en mogelijk eigen middelen. De inzet van deze middelen is opgenomen in paragraaf 5.2.2.2. In totaal gaat het om de € 176.911,- uit de aanpak energiearmoede ten behoeve van het Nationaal isolatieprogramma, € 1.956.015,- uit de SpUk Lokale Aanpak Isolatie voor de periode tot en met 2026. Een overzicht van de beschikbare middelen is opgenomen in Tabel 3: Overzicht beschikbare middelen. Ook kunnen de uitvoeringskosten volledig of gedeeltelijk gefinancierd worden uit de "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid" (CDOKE) middelen. Deze middelen zijn namelijk onder andere bedoeld voor het uitvoeren van onze klimaat- en energietaken. Deze middelen worden gebruikt voor het betalen van de uitvoeringskosten zodat er een hogere financiële bijdrage overblijft voor de eigenaar-bewoners. Wij verwachten dat de uitvoeringskosten circa € 200.000,- per jaar bedragen. Wij weten de daadwerkelijke kosten van de uitvoering pas zodra wij de offertes op de nog te publiceren uitvraag hebben ontvangen. Verder is er in de gemeentelijke begroting 2024 een budget opgenomen en door de raad toegekend van €300.000,- voor de uitvoering van een soortenmanagementplan (SMP).

Tabel 3: Overzicht beschikbare middelen

Type middelen	Beschikbaar budget	Beschikbaarheid
Voorschot Nationaal Isolatieprogramma 2022	€ 176.911,-	Beschikt en beschikbaar
SpUk Lokale Aanpak Isolatie	€ 1.956.015,- (waarvan € 662.455,- voor eigenaar-bewoners met een inkomen tot 150% van het sociaal minimum)	Beschikt en beschikbaar
Eigen middelen eenmalig ten laste van het begrotingsresultaat 2024 ten behoeve van het opstellen van gemeentebreed soortenmanagementplan	€ 300.000,-	Beschikbaar gesteld in 2024 in de meerjarenbegroting 2024-2027
SpUk Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) 2024 en 2025	€ 200.000,- per jaar	Beschikt en beschikbaar

6.1.1 SpUk Lokale Aanpak Isolatie

Met de SpUk Lokale Aanpak Isolatie kunnen wij als gemeente Zevenaar € 1.460,- per woning aanvragen voor een vastgesteld maximum aantal woningen. Deze SpUk is in één keer aangevraagd voor het jaar 2023 en 2024. Uitkering van de middelen heeft in één keer plaatsgevonden in 2023. Ook na 2024 blijft het Rijk middelen beschikbaar stellen voor gemeenten in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma. Op dit moment is nog onbekend om hoeveel middelen dit gaat. De middelen uit de SpUk zijn bestemd voor

isolatiemaatregelen, ondersteuning van woningeigenaren en overige uitvoeringskosten. De daadwerkelijke besteding van middelen en begroting wordt verder uitgewerkt in het nog op te stellen isolatieprogramma.

De middelen die wij als gemeente Zevenaar aan kunnen vragen of beschikbaar hebben, zijn:

- In 2022 heeft gemeente Zevenaar € 176.911,- ontvangen voor isolatie van bestaande koopwoningen van eigenaar-bewoners. Deze middelen mogen tot en met 2024 worden besteed.
- Voor 2023-2024 heeft gemeente Zevenaar voor maximaal 886 woningen middelen aangevraagd en beschikt gekregen. Dit komt neer op een bedrag van € 1.293.560,-. Deze middelen mogen tot en met 2026 worden besteed.
- Voor de periode van 2023-2024 is € 662.455,- extra beschikt voor de doelgroep eigenaar-bewoners met (risico op) energiearmoede. Deze middelen kunnen worden gestapeld op de hierboven genoemde bedragen om daarmee deze doelgroep beter te kunnen helpen.
- Zoals aangegeven is het nog niet bekend om hoeveel middelen het in tranche 2 en 3 gaat.
- Per tranche worden er vanuit het Rijk voorwaarden gesteld aan de datum van de uitvoering van de maatregelen. In uitzonderlijke gevallen kan maximaal 3 keer uitstel worden verleend van maximaal één jaar¹⁰.

Voorwaarden voor Lokale Aanpak Isolatie zijn o.a.¹¹:

- Gericht op koopwoningen of woning in een gemengde vereniging met energielabel D, E, F, G.
- Minimaal 80% van de woningen heeft een WOZ-waarde onder NHG-grens of de onder gemiddelde WOZ-waarde van de gemeente.
- Energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel i.c.m. energiezuinige ventilatiemaatregelen
- Maatregelen worden op of na 1 januari 2023 uitgevoerd en zijn uiterlijk uitgevoerd op 31 december 2026.
- Gemeente vraagt zelf de SpUK Lokale Aanpak Isolatie aan.

Bij onvolledige besteding van de middelen in de hierboven genoemde periodes moeten wij als gemeente de niet bestede middelen terugbetalen, tenzij wij met goede argumenten om verlenging vragen. Gezien wij zeker 3 jaar de tijd hebben om alle middelen te besteden verwachten wij dat volledige inzet van de middelen realistisch is. Door jaarlijkse monitoring passen wij de aanpak aan en sturen wij bij om te zorgen dat de middelen binnen de genoemde termijn besteed worden.

6.1.2 Hoeveel eigenaar-bewoners kunnen wij helpen?

Wij kunnen 886 eigenaar-bewoners helpen bij het (laten) isoleren van hun woning, met de middelen die wij bij het ministerie hebben aangevraagd. Met de middelen die wij in 2022 hebben ontvangen kunnen wij 121 eigenaar-bewoners helpen. We gaan dan uit van € 1.460,- per eigenaar-bewoner. Het totaal aantal te isoleren woningen, met een energielabel van D, E, F of G, is ongeveer 4.000. Hoeveel van deze woningen een WOZ-waarde hebben onder de NHG-grens van € 429.300,- is onbekend. De WOZ-waarde per adres is een persoonsgegeven en mogen wij zonder toestemming van de woningeigenaar voor het doel van dit isolatieprogramma niet gebruiken. Hierdoor kunnen wij niet op voorhand bepalen hoeveel woningen onder de NHG-grens vallen. Als gemeente Zevenaar kunnen wij jaarlijks middelen aanvragen in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) bij het ministerie om eigenaar-bewoners van koopwoningen

¹⁰ RVO: <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/spuk-lokale-aanpak-isolatie#verhoging-budget>

¹¹ RVO: <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/spuk-lokale-aanpak-isolatie#voorwaarden-en-budget>

met energielabels D, E, F, G te helpen bij het isoleren van hun woning. Of en hoeveel middelen er beschikbaar zijn na 2024 is nog onbekend.

6.2 Inschatting van de kosten en financiering

Het Isolatieprogramma Zevenaar start in 2024 en loopt tenminste tot en met 2026. Het is nog onbekend of er na deze periode rijksmiddelen beschikbaar gesteld worden. De voorbereiding van het isolatieprogramma heeft plaatsgevonden in 2023. In 2024 starten we met de uitvoering. Tabel 2 geeft een inschatting van de inzet en kosten. Een daadwerkelijke raming van de kosten, en daarmee de begroting, wordt na uitvraag en offertes van uitvoeringspartijen opgesteld. Daarnaast zijn ook de ontwikkelingen rondom budgetten vanuit het Rijk van invloed op de begroting.

Tabel 4: Inschatting van de kosten

Jaar	Ambtelijke inzet	Inschatting inzet externe uitvoeringspartijen	Regeling SpUK Lokale Aanpak Isolatie**
2023	Ca. 200 uur	N.v.t.	N.v.t.
2024-2026 (per jaar)	Ca. 1400 uur	Ca. € 200.000,-	Ca. € 900.000,- uitgaande van de ondersteuning van 400 eigenaar-bewoners per jaar
2027 – uitloop	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend

*Indicatie op basis van marktverkenning. Prijs is afhankelijk van offertes.

** Op basis van wat nu bekend is.

7 Planning

In Tabel 5: Voorgenomen planning is de voorgenomen planning opgenomen.

Tabel 5: Voorgenomen planning

Datum	Activiteit
December 2023	Beschikking SpUk LAI
Februari 2024	Behandeling en vaststelling van het isolatieprogramma door het college
Q2 – Q3 2024	Uitvraag en gunning aan marktpartij voor de uitvoering van het isolatieprogramma
Q2 2024	Opstellen en vaststellen door het college van de subsidieregeling
Q3 2024	Start uitvoering isolatieprogramma

8 Bijlage A: Inventarisatie van landelijke middelen en instrumenten

8.1 Regelingen voor woning- en gebouweigenaren

Er zijn verschillende regelingen voor woningeigenaren en voor verschillende type woningen.. Een deel van de regelingen is recentelijk aangepast in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma of wordt binnenkort aangepast.

Regeling	Doelgroep	Toelichting	Verstrekker en link
Investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE)	Woningeigenaren en zakelijke gebruikers	Investeringssubsidie voor bijvoorbeeld isolatie en warmtepompen. De subsidie is voor eigenaren van koopwoningen en heeft betrekking op: vloer-, spouw- en/of dakisolatie, isolerend glas, zonneboiler, warmtepomp en aansluiting op een warmtenet.	RVO
Subsidieregeling verduurzaming voor vereniging van eigenaars (SVVE)	VvE's, woonverenigingen en woningcorporaties	Investeringssubsidie voor energieadvies en energiebesparende maatregelen.	RVO
Subsidieregeling Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen (SVOH)	Particuliere verhuurders en institutionele beleggers	Investeringssubsidie voor energiebesparende maatregelen.	RVO
Stimuleringsregeling aardgasvrije huurwoningen (SAH)	Verhuurders en gemengde VvE's	Subsidie voor bestaande woningen die binnen 5 jaar van het aardgas afgaan t.b.v. aanpassingen in de woning of aansluitkosten op een warmtenet. Aanvragen t/m december 2023.	RVO
Nationaal Warmtefonds (leningen en hypotheek)	Woningeigenaren en VvE's	Het Nationaal Warmtefonds verschaft leningen en hypotheek voor energiebesparing tegen de meest gunstige voorwaarden. Per 1 oktober 2022 zijn deze regelingen uitgebreid.	Nationaal Warmtefonds
Restauratiefonds	Monumenten	Lening voor restauratie of verduurzaming van monumenten.	Restauratiefonds

Ontzorgingsprogramma Verduurzaming Monumenten	Eigenaren rijksmonumenten	Ontzorgingsprogramma met o.a. een zelfscan, duurzaamheidsadvies en ontzorging. Voor een gedeelte van de kosten is korting mogelijk.	Rijksdienst voor Cultureel erfgoed
Energiebespaarbudget	Woningeigenaren	Budget in de hypotheek voor het treffen van energiebesparende maatregelen. Hypotheek is maximaal 106% van de woningwaarde.	Energiebespaarbudget
Stimuleringsregeling Toekomstbestendig wonen	Woningeigenaren	Betrekking op verschillende maatregelen, zoals energiebesparing en – opwekking.	Svn i.sm. Provincie Gelderland en gemeente Zevenaar
Dienstverlening Regionaal Energieloket Zevenaar	Inwoners	Centraal punt voor informatie en advies over energie besparen en verduurzaming.*	Energieloket Zevenaar
Energiefixers	Inwoners met inkomen tot 150% van het sociaal minimum	Hulp om te besparen op de energierekening	Gemeente Zevenaar

*Actie: richting het opstellen van het ondersteuningsaanbod van het isolatieplan goed om de dienstverlening van Energieloket Zevenaar door te lopen.

8.1.1 Overige regelingen voor verduurzaming woningen en gebouwen

Regeling	Doelgroep	Toelichting	Verstrekker en link
Salderingsregeling zonnepanelen	Kleinverbruik aansluitingen	Fiscale regeling wegstrepen eigen stroomverbruik	Rijksoverheid
NK Tegelwippen	Gemeentebreed	Jaarlijkse competitie om zoveel mogelijk tegels uit de grond te wippen en te vervangen door groen.	Gemeente Zevenaar

8.2 Regelingen en instrumenten voor de gemeente

Vanaf 2023 verwachten we meer structurele middelen voor energiebesparing als gevolg van het Nationaal Isolatieprogramma en een oplopende decentralisatie-uitkering.

8.2.1 Financiële regelingen

Regeling	Toelichting
Structurele middelen uit het Nationaal Isolatieprogramma op basis van meerjarige plannen	Dit betreft een nieuwe regeling waarbij gemeenten aanspraak kunnen maken op geld uit het Nationaal Isolatieprogramma voor de isolatie van koopwoningen met DEFG-energielabels, op basis van een meerjarig plan. Het geld is bedoeld voor huiseigenaren die extra hulp nodig hebben bij het isoleren van hun woning. Hiervan kunnen ook activiteiten voor doe-het-zelfmaatregelen worden bekostigd. https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/spuk-lokale-aanpak-isolatie#voorwaarden-en-budget
'CDOKE' - Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Gemeenten en provincies kunnen tussen 3 april en 28 april 2023 voor de jaren 2023, 2024 en 2025 een aanvullende uitkering aanvragen voor personeelskosten die gepaard gaan met de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Zie voor de voorwaarden: https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/cdoke

8.2.2 Gemeentelijke instrumenten

- Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (wgiw)
- Normen huurwoningen en hybride warmtepompen
- Wetsvoorstel gebouwgebonden financiering (2025)

8.3 Regelingen voor verduurzaming overige organisaties

Niet uitputtend, verzameling van wat tegengekomen

Regeling	Doelgroep	Toelichting	Verstrekker en link
Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) en aanvulling BOSA-regeling	Amateursport-organisaties	Organisaties kunnen subsidie aanvragen voor bouw- en onderhoudskosten van sportaccommodaties.	Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen – Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport RVO
Subsidieregeling Verduurzaming MKB (SVM)	Mkb tot 250 werknemers, die één of meer bedrijfspanden hebben/huren, die	Opstellen advies over energiebesparende maatregelen zoals isolatie of energie-efficiënte apparatuur.	

	niet onder wettelijke energie-besparingsplicht vallen	Subsidie voor 80% van de gemaakte kosten; max. € 2.500.	
Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)	Eigenaren maatschappelijk vastgoed	Subsidie om eigenaren van bestaand maatschappelijk vastgoed tegemoet te komen in kosten verduurzaming. Hoogte subsidie tussen de €5000 en €2.5 miljoen per aanvraag.	RVO
Klimaatklaar Gelderland: ontzorgingsprogramma klein maatschappelijk vastgoed	Eigenaren klein maatschappelijk vastgoed	Gratis kennis en advies door duurzaamheidscoaches t/m december 2024.	Provincie Gelderland
BNG Duurzaamheidsfonds	Bedrijven, zakelijke initiatiefnemers, verenigingen	Duurzaamheidsfonds voor de financiering van energiebesparende maatregelen, duurzame projecten of producten. Bevat ook een Sportlening.	BNG Duurzaamheidsfonds
Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++)	Verschillend	Stimuleren investeringen in duurzame energieproductie en CO ₂ -reductie	RVO
Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)	Energiecoöperatie en VvE's	Subsidie per KWh voor Zon-PV, windenergie of waterkracht.	RVO

9 Bijlage B: Onderbouwing berekening doelgroep

Om een volledig inzicht te krijgen van de te isoleren woningenvoorraad is van de koopwoningen zonder energielabel op basis van bouwjaar indicatief een energielabel bepaald. De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd om tot een indicatief energielabel te komen voor koopwoningen zonder vastgesteld energielabel:

woningtype	bouwjaar_van	bouwjaar_tot	label
Twee-onder-een-kapwoning	0	1945	G
Twee-onder-een-kapwoning	1946	1964	F
Twee-onder-een-kapwoning	1965	1974	D
Twee-onder-een-kapwoning	1975	1982	C
Twee-onder-een-kapwoning	1983	1987	C
Twee-onder-een-kapwoning	1988	1991	C
Twee-onder-een-kapwoning	1992	1999	B
Twee-onder-een-kapwoning	2000	2005	B
Twee-onder-een-kapwoning	2006	2030	A
Rijwoning	0	1945	F
Rijwoning	1946	1964	E
Rijwoning	1965	1974	C
Rijwoning	1975	1982	C
Rijwoning	1983	1987	C
Rijwoning	1988	1991	C
Rijwoning	1992	1999	B
Rijwoning	2000	2005	A

Rijwoning	2006	2030	A
Gestapelde woningen	0	1945	G
Gestapelde woningen	1946	1964	E
Gestapelde woningen	1965	1974	F
Gestapelde woningen	1975	1982	C
Gestapelde woningen	1983	1987	C
Gestapelde woningen	1988	1991	C
Gestapelde woningen	1992	1999	B
Gestapelde woningen	2000	2005	B
Gestapelde woningen	2006	2030	A
Vrijstaande woning	0	1945	G
Vrijstaande woning	1946	1964	F
Vrijstaande woning	1965	1974	D
Vrijstaande woning	1975	1982	C
Vrijstaande woning	1988	1991	B
Vrijstaande woning	1983	1987	C
Vrijstaande woning	1992	1999	B
Vrijstaande woning	2006	2030	A
Vrijstaande woning	2000	2005	A

Als we kijken naar de combinatie van vastgesteld energielabel en indicatief bepaald energielabel op basis van bouwjaar van de koopwoningvoorraad van eigenaar-bewoners binnen gemeente Zevenaar dan krijgen we de volgende verdeling:

- 2290 woningen met energielabel A;
- 1975 woningen met energielabel B;
- 4180 woningen met energielabel C;

- 1267 woningen met energielabel D;
- 757 woningen met energielabel E;
- 955 woningen met energielabel F;
- 1030 woningen met energielabel G.

10 Bijlage C: Enquête

Gemeente Zevenaar Isolatie

Colofon

Uitgave:

Research 2Evolve
Tesselschadelaan 15A
1217 LG Hilversum
Tel: (035) 623 27 89
info@research2evolve.nl
www.research2evolve.nl

Uitgevoerd:

Voorjaar 2023

Opdrachtgever:

Gemeente Zevenaar

Het onderzoek is uitgevoerd door Research 2Evolve. Het marktonderzoeksbureau neemt de richtlijnen van de MOA (Markt Onderzoek Associatie) in acht. Deze richtlijnen zijn bij Research 2Evolve op te vragen. Research 2Evolve is ISO 27001 gecertificeerd en werkt volgens de AVG en de gedragscode voor Onderzoek en Statistiek.

**Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan,
mits de bron duidelijk wordt vermeld.**

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Onderzoeksverantwoording

Inleiding	4
Uitvoering van het onderzoek	4
Responsoverzicht	5
Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	6
Samenstelling respondenten	6
Leeswijzer	7

Hoofdstuk 2 Resultaten

Onderzoeksverantwoording

Inleiding

Gemeente Zevenaar is benieuwd welke problemen inwoners tegen denken te komen of zijn gekomen bij het isoleren van uw woning. Ook wil de gemeente graag weten welke hulp inwoners vanuit de gemeente wilt ontvangen.

Met de uitkomsten van dit onderzoek gaat gemeente Zevenaar een goed aanbod ontwikkelen om inwoners te helpen bij isolatie.

Uitvoering van het onderzoek

Steekproef: inwoners van Spijk en Schrijvershoek

Methode: open link

Uitnodiging: per brief

Veldwerkperiode: 3 – 27 september 2023

Herinnering: ja

Onderzoeksverantwoording

Responsoverzicht

Steekproef	Aantal
Bruto steekproef	405
Respons	37
Responspercentage	9%

Onderzoeksverantwoording

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Het betrouwbaarheidspercentage geeft de kans aan dat bij herhaling van het onderzoek hetzelfde uit het onderzoek komt. Bij een betrouwbaarheidspercentage van 95% is er 95% kans bij herhaling dat de antwoorden hetzelfde zullen zijn met andere respondenten binnen de doelgroep.

De nauwkeurigheid (uitgedrukt in foutmarge) geeft het gebied aan, waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie ligt. De foutmarge is het percentage dat het antwoord kan afwijken van de werkelijkheid. Als de foutmarge 4% is, en 47% van de steekproef een bepaald antwoord geeft, dan ligt dit percentage in werkelijkheid maximaal 4% boven of 4% onder deze 47%, dus tussen de 43% en 51% (een lagere foutmarge vereist een grotere steekproef). Een betrouwbaarheidsniveau van 95% en een foutmarge van 5% is gangbaar en algemeen geaccepteerd bij (statistisch) kwantitatief onderzoek.

Met het aantal respondenten dat heeft deelgenomen (=37) kan met een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 15,9% uitspraken gedaan worden op totaalniveau. Deze marge is groter dan de 5% die algemeen geaccepteerd wordt bij (statistisch) kwantitatief onderzoek. Dit betekent dat er een grotere kans is dat de resultaten niet representatief zijn voor de hele populatie. Met een grotere foutmarge hebben we dus minder vertrouwen dat de resultaten dicht bij de werkelijke situatie van de populatie liggen.

Let op: zeer lage N, de resultaten zijn indicatief.

Samenstelling respondenten

Hieronder staat een uitsplitsing naar buurt:

Waar woont u?		
Spijk	16%	6
Schrijvershoek	84%	31
Totaal	100%	37

Onderzoeksverantwoording

Leeswijzer

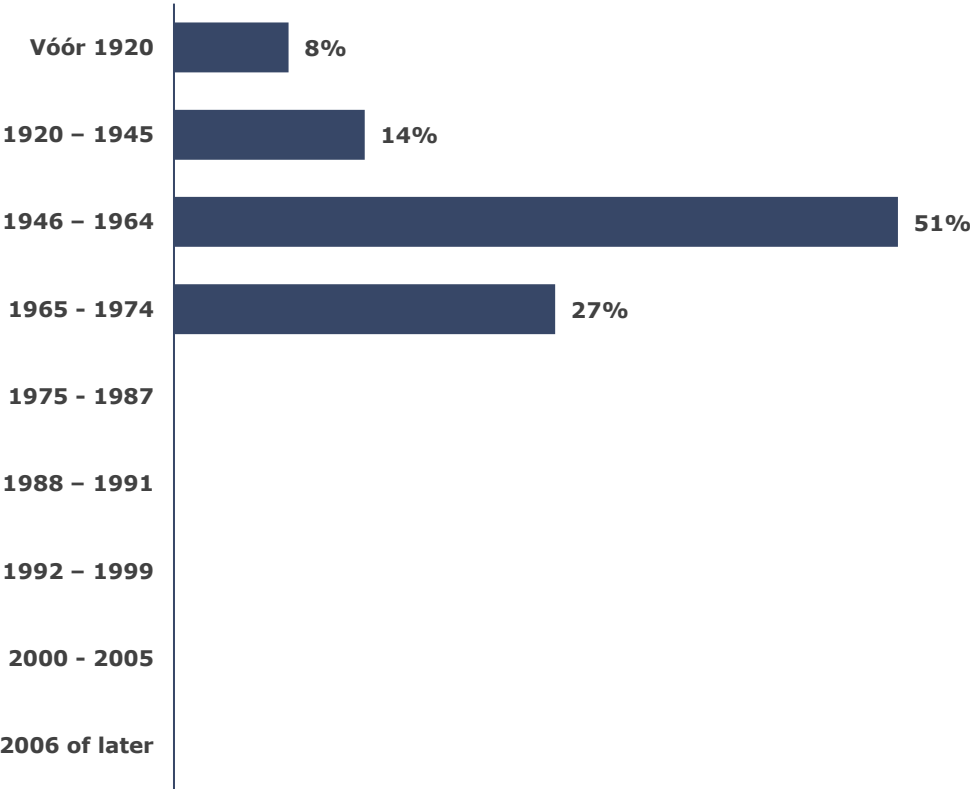
Daar waar de som van de resultaten niet precies op 100% uitkomt, wordt dit veroorzaakt door afrondingsverschillen of was meer dan één antwoord toegestaan. Waar in de tabellen ongelijke N-en (aantal respondenten) te zien zijn, wordt dit veroorzaakt door het uitsluiten van de antwoordcategorie 'weet ik niet/geen mening' en/of routing in de vragenlijst. In de tabellen wordt de ongewogen N weergegeven.

In deze rapportage is gebruik gemaakt van rapportcijfers. In die gevallen is de respondent gevraagd een waardeoordeel over een onderwerp te geven in de vorm van hele cijfers die lopen van 1 (= zeer slecht) t/m 10 (= zeer goed). Door de toegekende rapportcijfers van alle respondenten te middelen komt er een gemiddeld rapportcijfer tot stand dat een indicatie geeft van de waardering die de respondent heeft voor een bepaald onderwerp.

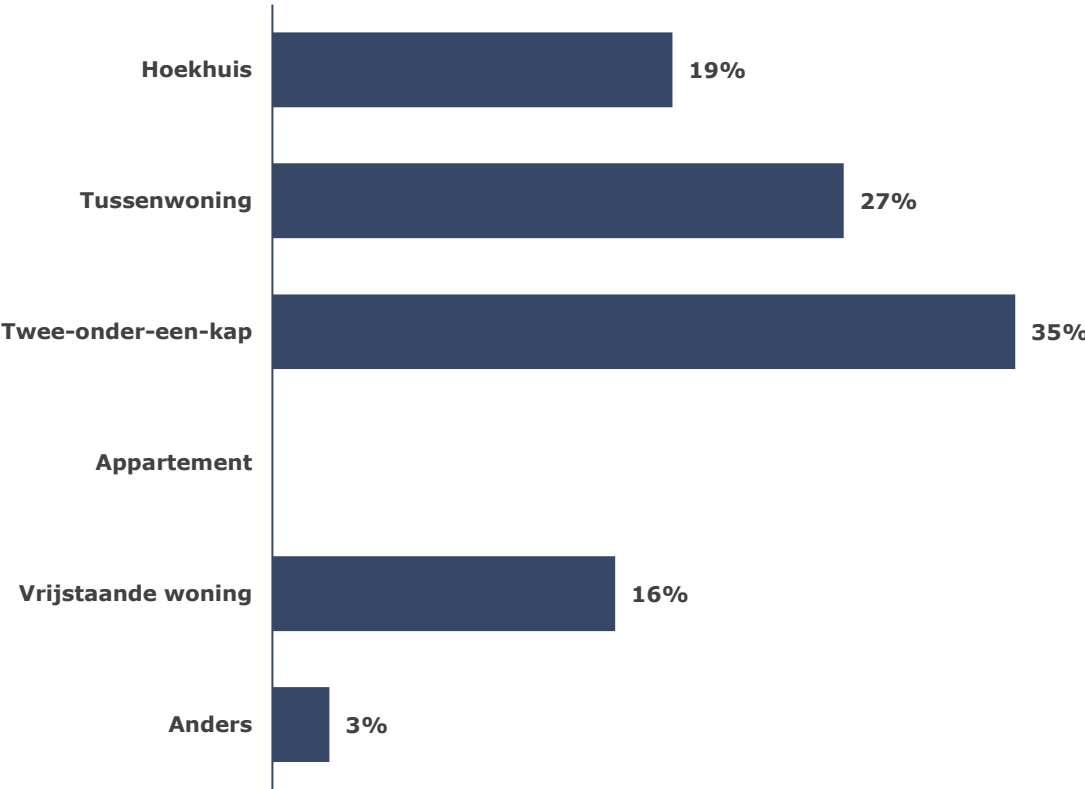

Resultaten

Wat is het bouwjaar van uw woning?

Ik woon in een:

Respondenten wonen in huizen met bouwjaar 1974 of eerder. De helft (51%) woont in een huis met een bouwjaar van 1946 tot en met 1964.

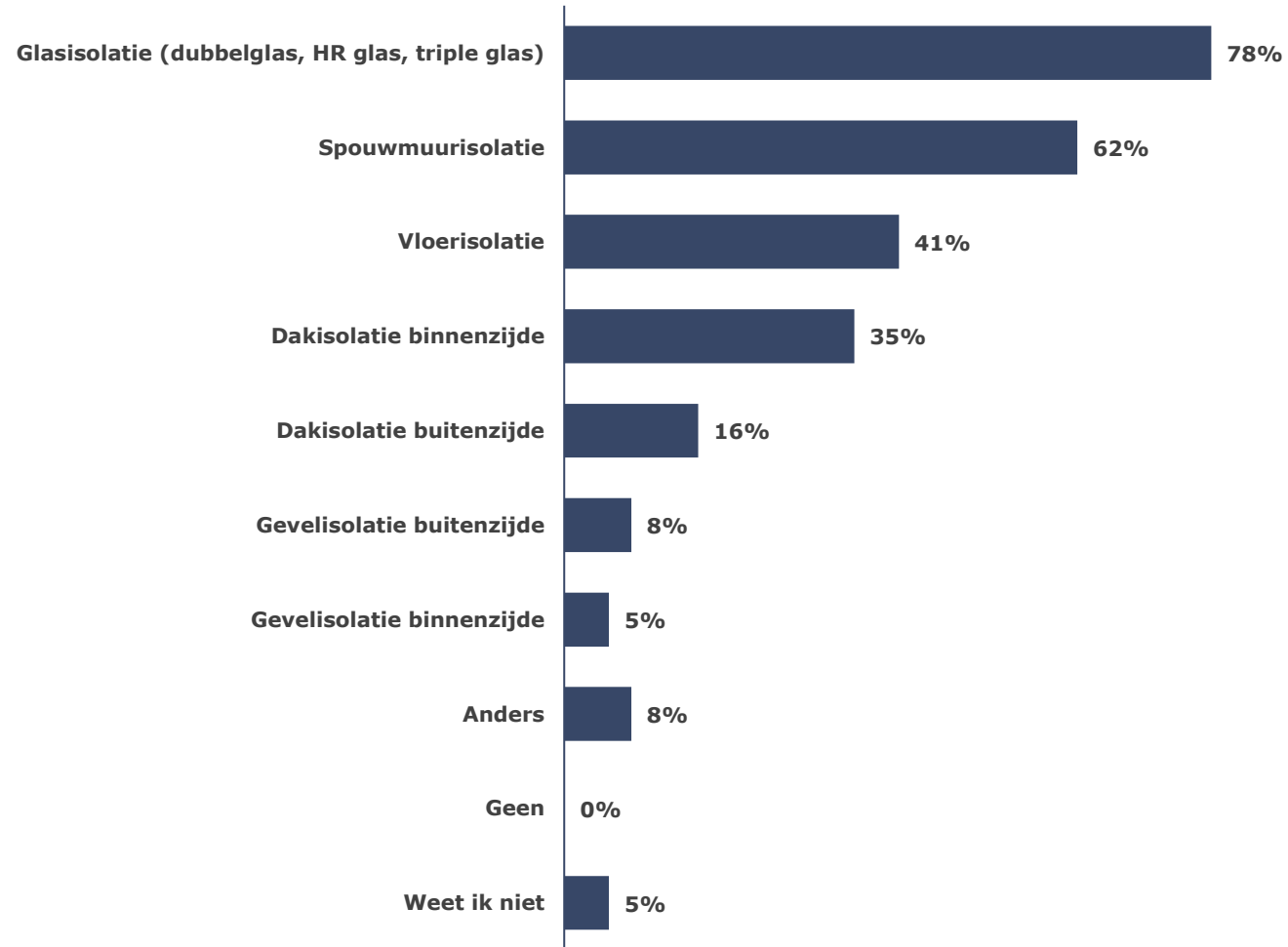
Een derde (35%) van de respondenten woont in een twee-onder-een-kap woning en ruim een kwart (27%) in een tussenwoning en één op de vijf (19%) woont in een hoekhuis.

Acht op de tien (78%) geeft aan dat hun woning **geen** onderdeel is van een VvE. Twee op de tien (22%) weet het niet.

Resultaten

Welke van onderstaande soorten van isolatie zijn aanwezig in uw woning?

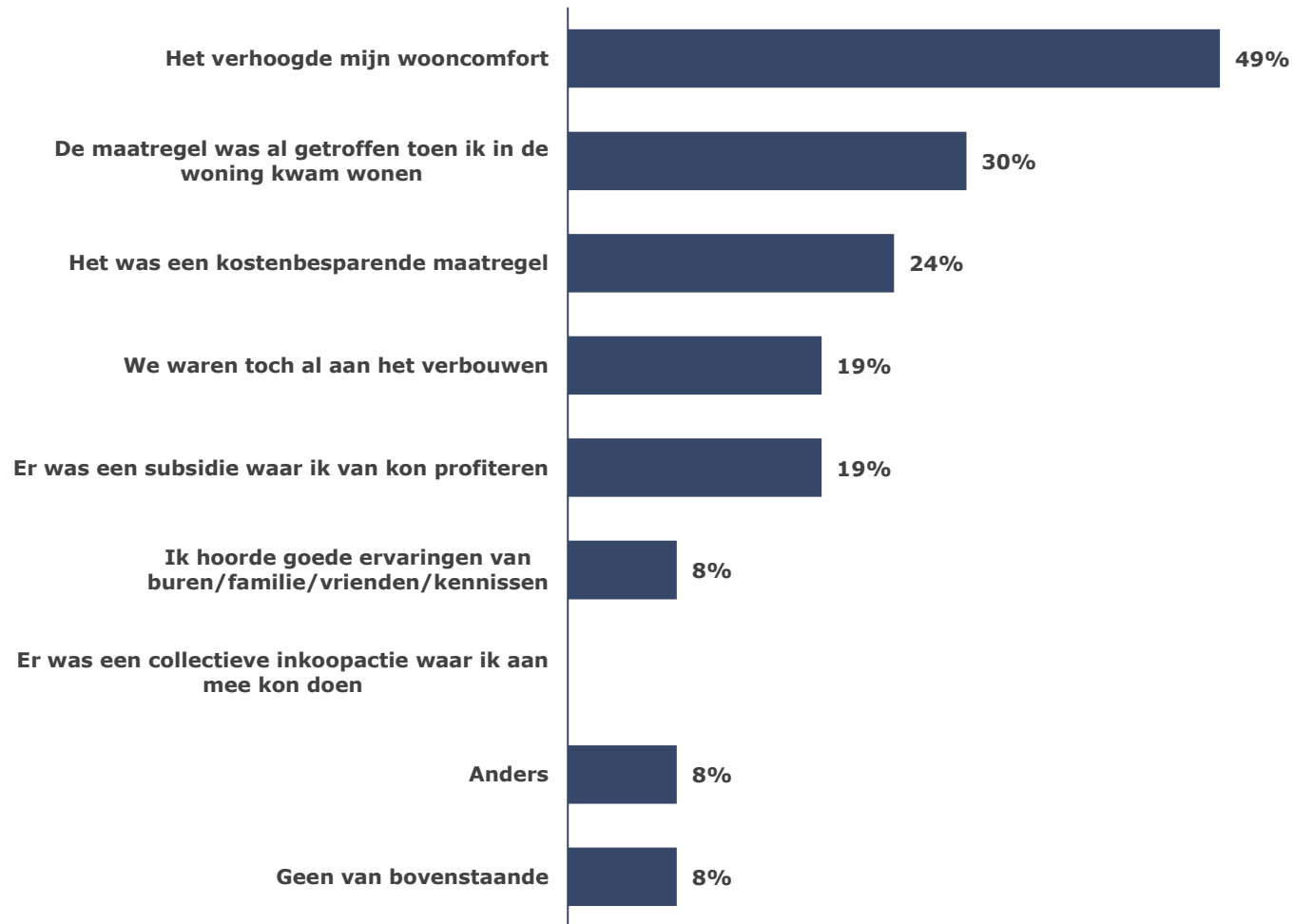

- 1 Glasisolatie
- 2 Spouwmuurisolatie
- 3 Vloerisolatie

Resultaten

Welke van de onderstaande stellingen zijn van toepassing op de isolatiemaatregelen in uw woning?

De helft (49%) van de respondenten geeft aan dat de isolatiemaatregelen het wooncomfort heeft verhoogd.

Drie op de tien (30%) geeft aan de maatregel al was getroffen toen men in de woning kwam wonen.

Een kwart (24%) geeft aan de maatregel genomen is om kosten te besparen.

Resultaten

Bent u geïnteresseerd in de onderstaande isolatiemaatregelen?					
	Aantal (N)	Ja	Nee	Weet ik niet / geen mening	Niet van toepassing, maatregel al getroffen
Glasisolatie (dubbelglas, HR glas, triple glas)	37	30%	22%	11%	38%
Dakisolatie aan binnenzijde	37	32%	11%	22%	35%
Vloerisolatie	37	30%	19%	24%	27%

(Bijna) vier op de tien heeft al de isolatiemaatregelen glasisolatie (38%) en dakisolatie aan de binnenzijde (35%) getroffen. Een kwart (27%) heeft al vloerisolatie aangebracht. Drie op de tien is geïnteresseerd in zowel dakisolatie aan de binnenzijde (32%), glasisolatie (30%) en vloerisolatie (30%).

Drie op de tien (30%) respondenten denkt na of heeft vergevorderde plannen over het (laten) plaatsen van glasisolatie. Een kwart (24%) denkt na over vloerisolatie en een vijfde (19%) denkt na over dakisolatie aan binnenzijde. Het merendeel heeft **geen** plannen voor zowel dakisolatie aan de binnenzijde (62%), vloerisolatie (62%) als glasisolatie (51%).

Bent u van plan om onderstaande isolatie te (laten) plaatsen?					
	Aantal (N)	Ja, ik heb al vergevorderde plannen	Ja, ik denk erover na	Nee, ik heb geen plannen	Ik weet het (nog) niet
Glasisolatie (dubbelglas, HR glas, triple glas)	37	11%	19%	51%	19%
Dakisolatie aan binnenzijde	37	3%	19%	62%	16%
Vloerisolatie	37	0%	24%	62%	14%

Bent u het eens met de volgende stellingen over het isoleren van uw woning?

	Aantal (N)	(Helemaal) mee oneens	Neutraal	(Helemaal) mee eens
Ik wil mijn woning graag beter isoleren	36	11%	11%	78%
Met isoleren kan ik geld besparen	36	14%	8%	78%
Isoleren is goed voor mijn wooncomfort	36	17%	6%	78%
Isoleren is goed voor het milieu en daaraan wil ik bijdragen	37	14%	16%	70%
Ik weet wat ik nog in mijn woning kan isoleren	34	26%	32%	41%
Ik ken mensen die hun woning al hebben geïsoleerd	34	12%	41%	47%
Als ik mijn woning wil isoleren, weet ik niet waar ik moet beginnen	35	49%	20%	31%
Isoleren is duur	33	3%	27%	70%
Ik weet wat isoleren kost	35	23%	26%	51%

Acht op de tien respondenten wil graag hun huis beter isoleren (78%), vindt dat ze met isoleren geld kunnen besparen (78%) en vindt dat isoleren goed is voor het wooncomfort (78%).

Zeven op de tien (70%) vindt dat isoleren goed is voor het milieu en daaraan bijdragen en vindt dat isoleren duur is.

De helft geeft aan te weten wat isoleren kost (51%), te weten waar ze moeten beginnen om hun woning te isoleren (49%) en kent mensen die hun woning al hebben geïsoleerd (47%).

Vier op de tien (41%) geeft aan te weten wat ze in hun woning nog kunnen isoleren. Een kwart (26%) geeft aan dit niet te weten.

Bent u het eens met de volgende stellingen over het isoleren van uw woning?

	Aantal (N)	(Helemaal) mee oneens	Neutraal	(Helemaal) mee eens
Ik weet niet goed waar ik advies kan krijgen over isolatie	36	28%	33%	39%
Ik weet niet goed waar ik op moet letten bij offertes van isolatiemaatregelen	36	25%	25%	50%
Ik weet welke subsidies en/of leningen er zijn om te isoleren	35	54%	29%	17%
De bestaande subsidies zijn voldoende om mijn woning te gaan isoleren	22	45%	41%	14%
Het aanvragen van subsidies is gedoe	30	17%	37%	47%
Ik maak me zorgen over hoelang de werkzaamheden duren	29	48%	38%	14%
Ik wil mijn woning zelf isoleren	33	45%	42%	12%
Ik heb er geen tijd voor	34	29%	47%	24%
Tijdens de werkzaamheden komt er rommel in huis	33	18%	42%	39%

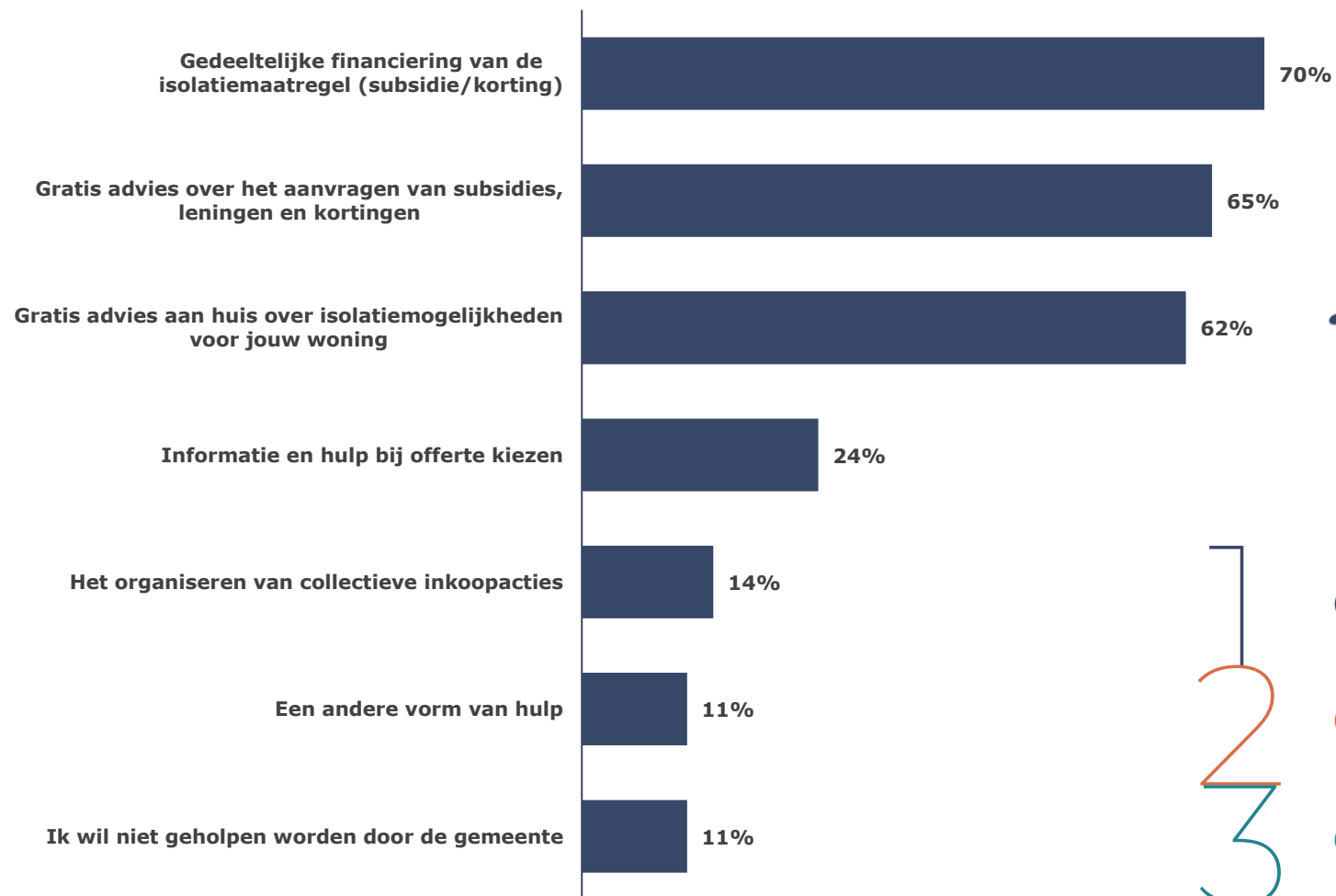
De helft van de respondenten weet **niet** welke subsidies en/of leningen er zijn om te isoleren (54%), weet **niet** goed waar ze op moeten letten bij offertes van isolatiemaatregelen (50%) en vindt het aanvragen van subsidies gedoe (47%).

Ook bijna de helft maakt zich **geen** zorgen over hoelang de werkzaamheden duren (48%), wil zelf hun woning isoleren (45%) en vindt de bestaande subsidies voldoende om hun woning te gaan isoleren (45%).

Resultaten

Hoe wordt u het liefst geholpen door de gemeente bij het isoleren van uw woning?

Gedeeltelijke financiering

Gratis advies aanvragen financiering

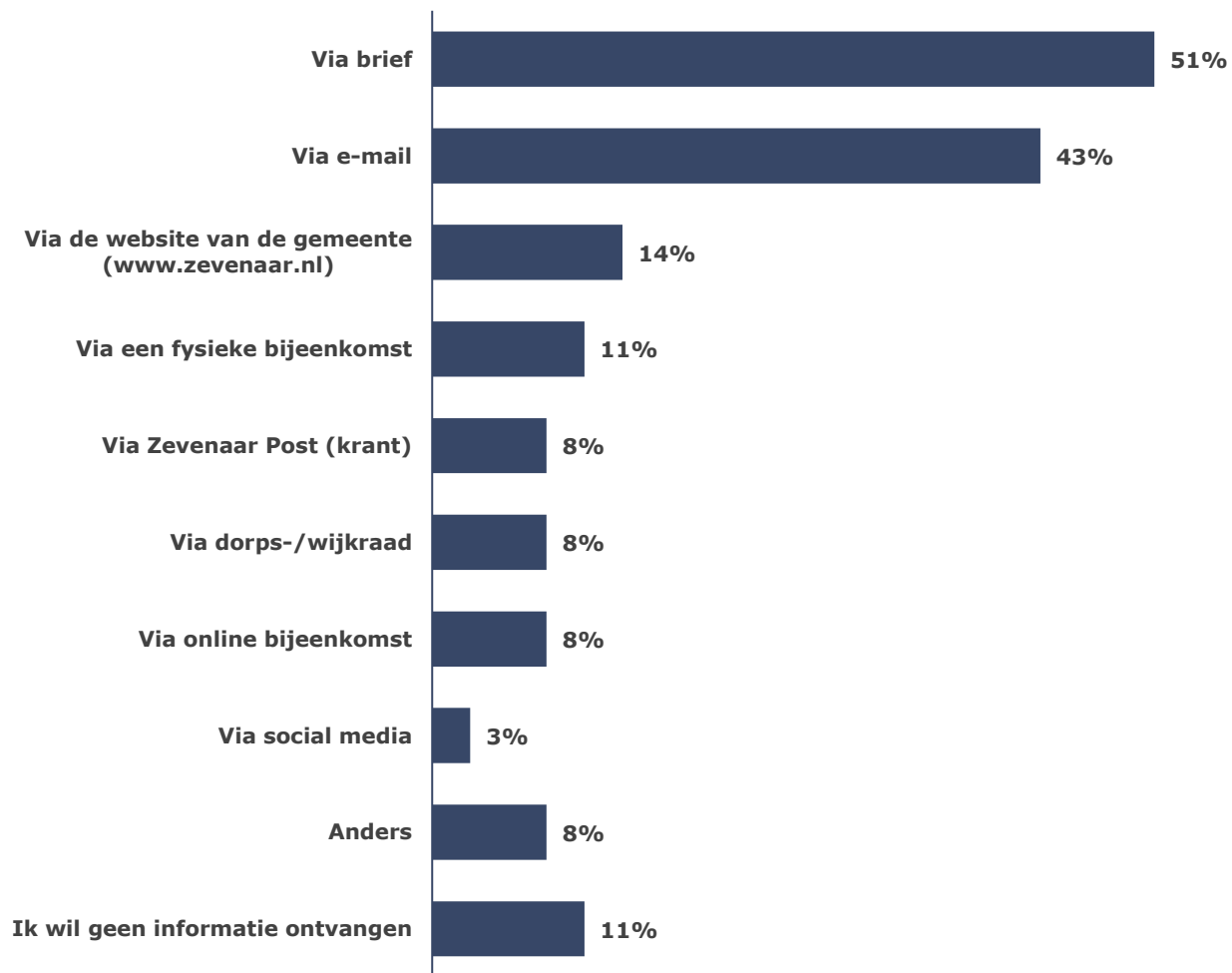
Gratis advies aan huis over isolatiemogelijkheden

1
2
3

Resultaten

Hoe wilt u informatie ontvangen van de gemeente Zevenaar over het verduurzamen van uw woning?

Respondenten worden het liefst via een brief (51%) of via e-mail (43%) geïnformeerd over het verduurzamen van hun woning.

RESEARCH 2EVOLVE

Postadres:	Postbus 918 1200 AX Hilversum
Bezoekadres:	Tesselschadelaan 15A 1217 LG Hilversum
Telefoon:	035 623 27 89
Email:	info@research2evolve.nl
Website:	www.research2evolve.nl

11 Bijlage D: Veldonderzoek

GEMEENTE ZEVENAAR
RAPPORTAGE WJKONDERZOEK ISOLATIEAANPAK

September 2023

drs. Kyron Olmeijer & drs. Janneke Koolen

ACHTERGROND

- Mensen zijn meer dan ooit bezorgd over hun huidige energierekening. De energieprijzen zijn enorm gestegen en dat raakt mensen in de portemonnee. Vooral bewoners in slecht geïsoleerde woningen (energielabel D, E, F of G) met (risico op) energiearmoede. Het is daarom essentieel om de vraag naar energie terug te dringen. Daarom is het Nationaal Isolatieprogramma opgericht met als doel om 1,5 miljoen slecht geïsoleerde woningen te isoleren.
- Tegelijkertijd zien we dat het veel van woningeigenaren vraagt om energiebesparende maatregelen te treffen. Hoe krijg je deze bewoners in beweging? Wat weerhoudt hen ervan om hun woning te isoleren? Ook de gemeente Zevenaar is aan het verkennen hoe zij eigenaar-bewoners kunnen stimuleren en ondersteunen bij het treffen van isolatiemaatregelen. Om deze vragen te beantwoorden is kennis van gedrag essentieel. En om te komen tot het treffen van een isolatiemaatregel is het nodig om te onderzoeken welke barrières en drijfveren er bij de eigenaren-bewoners spelen.

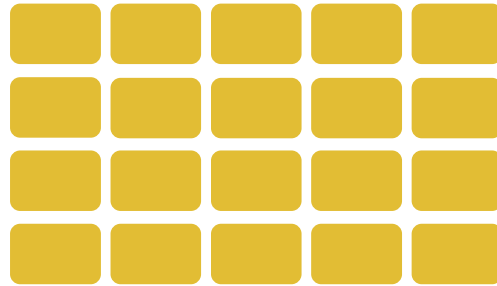
WERKWIJZE

GEDRAG

**DOELGROEP X
TREFT MAATREGEL X**

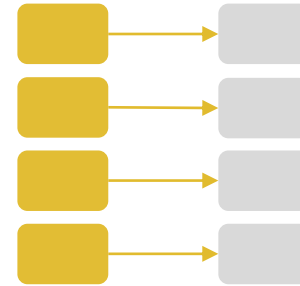
Bepalen doelstelling:
Op welk gedragingen
kunnen we ons richten?

PSYCHOLOGISCH LANDSCHAP

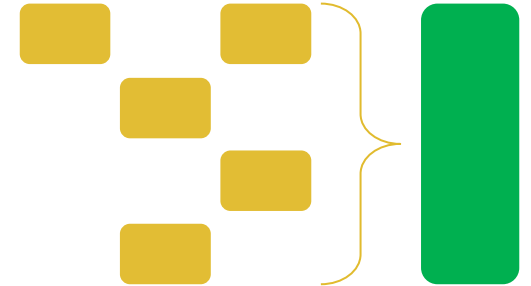
Analyseren doelgroep:
Welke factoren kunnen
hier belangrijk zijn?

TECHNIEKEN

Selecteren technieken:
Hoe beïnvloed je deze
factoren?

INTERVENTIES

Creëren interventies:
Wat kunnen we concreet
doen?

WIE BEVROEGEN WE?

D&B

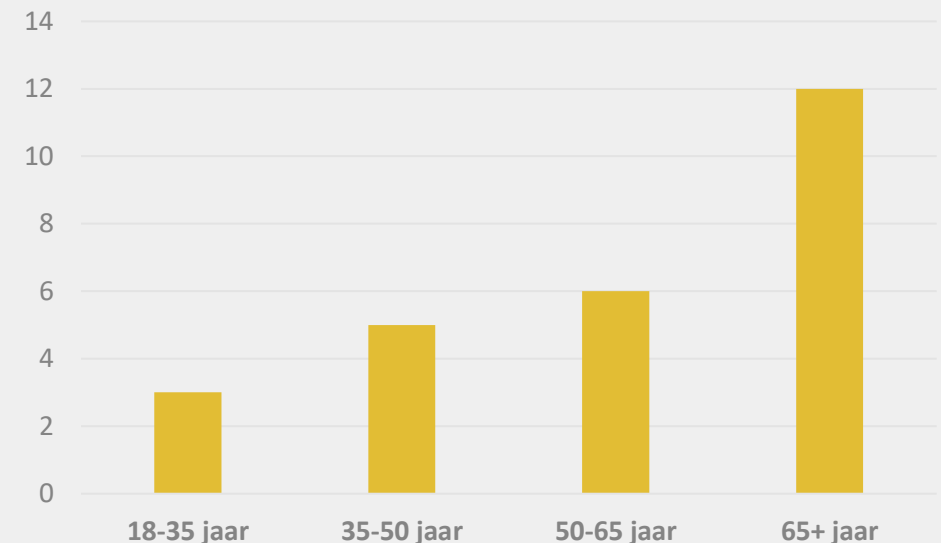
DOELGROEP LOKALE AANPAK ISOLATIE

- Huiseigenaren met een grondgebonden koopwoning met een slecht energielabel (D, E, F of G) en een lage WOZ-waarde in:
- **Zevenaar (Schrijvershoek)**
 - Didamseweg
 - Nicolaas Beetstraat
 - Huygenslaan
 - Louis Couperusstraat
- **Spijk**
 - Hofstraat
 - Korenveldweg
 - Zandstraat
 - Kerkstraat
 - Wardstraat
 - Gerardusweg
 - Dijkhoevestraat

CIJFERS:

- We hebben 26 mensen geïnterviewd, waarvan 13 in Schrijvershoek en 13 in Spijk
- 50% van de ondervraagden heeft meer dan 1 grote isolatiemaatregel getroffen
- Gemiddelde WOZ-waarden:
 - Schrijvershoek: €272.692
 - Spijk: €240.000

WAT ZIEN WIJ TERUG?

D&B

**KLIMAATVERANDERING IS EEN
BELADEN ONDERWERP**

D&B

“

Ik weet dat klimaatverandering bestaat, maar als wij als Nederland zo veel moeite doen, terwijl de rest niet mee doet, twijfel ik of we het verschil maken.”

“

Ik kan me er druk over maken, maar ik kan er niks aan veranderen. Als ze hier een kolencentrale sluiten en in India er juist 20 openen, wat ben je dan aan het doen.”

“

Ik wil hier niks van weten, het is te extreem. Mensen moeten eerst leven, nu verhongeren mensen. Dat heeft prioriteit.”

“

Het is al jaren aan de gang, toen ik jong was al. Nu komt het alleen meer in het nieuws.”

“

Als je de zon kan gebruiken voor energie, waarom niet? Is toch logisch.”

“

Ik maak me zorgen voor mijn kleinkinderen. Als je dan ziet wat er met al die natuurrampen gebeurt. Mensen doen het allemaal zelf. Iedereen moet zijn eigen steentje bijdragen.”

DE BAND MET DE GEMEENTE IS WISSELEND

D&B

“

Als je echt mensen wil helpen moet je heldere regelgeving hebben en niet voor 4 jaar. Het zorgt voor onzekerheid als ze alles steeds veranderen. De overheid is nu geen betrouwbare partner om te verduurzamen.”

“

Ik heb het idee dat de overheid niet alles vertelt, soms vertellen ze dingen paniekerig om andere dingen juist te verbloemen. Ik heb slecht vertrouwen in de overheid. Ik ben sceptisch sinds corona. Hoe groot het wordt gemaakt qua klimaat, is niet hoe het werkelijk is.”

“

De gemeente kan heel veel andere dingen doen. Als ik zie hoe de stoepen en heggen er hier uit zien. Stoepen liggen scheef en worden niet sneeuwvrij gehouden. Ik kan dat niet zelf. Daar heb ik al meldingen van gemaakt.”

**ER IS BEHOEFTE AAN ÉÉN DUIDELIJKE
RICHTING**

D&B

“

Er is een hoop tramalant over het klimaat. Ik volg het bewust niet meer. Het geeft onzekerheid: wat is er nou goed en wat niet?”

“

Er is een hoop gekissebis binnen de overheid. Ik kan ze niet begrijpen, maar het zal wel aan mij liggen. Nu staat het weer in de krant dat stikstof niet van de boeren afkomt, maar uit het buitenland komt overwaaien. Daardoor ligt de bouwwereld op zijn kont. Dat vind ik heel kwalijk. Het is tijd voor een nieuw bewind.”

“

Als je echt mensen wil helpen, moet je heldere regelgeving hebben en niet voor 4 jaar. Dat zorgt voor onzekerheid als alles steeds verandert. De overheid is nu geen betrouwbare partner om te verduurzamen.”

LOKALE PROBLEMATIEK EEN MOGELIJKE INGANG

“

Gemeente kan heel veel andere dingen doen. Als ik zie hoe de stoepen en heggen er hier uit zien. Stoepen liggen scheef en worden niet sneeuwvrij gehouden. Ik kan dat niet zelf. Daar heb ik al meldingen van gemaakt.”

“

Je kan hier niet eens meer op de stoep lopen. En dan geven ze daarginds gigantisch veel geld uit aan een rotonde met allerlei bombarie.”

“

Wat beter letten op onkruid. Iedereen die hier op visite komt, zegt: nou nou doet de gemeente daar niks aan?”

“

Er is hier voor de deur een verzamelpunt van afval, daar moet ik tegenaan kijken. We moeten zo min mogelijk plastic gebruiken, maar dan verzamelen we in plastic zakken?! Dat vind ik raar.”

“

Sinds het Zevenaar is geworden, is het achteruit gegaan. Het onkruid en wegen zijn veel slordiger dan vroeger.”

“

Hier wonen zulke goede mensen. Ik vind het van de zotte dat mensen ergens in de stad wat te zeggen hebben over dit dorp. Ze hadden mij moeten vragen. Ik ben zuinig op de centen. Daar verkwisten ze het alleen maar.”

DE REACTIES OVER EEN ADVISEUR IN HUIS ZIJN WISSELEND

“

Nee ik weet het zelf wel. Zulke adviezen zijn ook voor experts moeilijk te geven. Een vriend van mij is loodgieter. Die zegt ook: zo'n warmtepomp is niet voor iedereen zo efficiënt. Klimaat is zo'n stokpaardje, terwijl het nog in de kinderschoenen staat.”

“

Nee, ik hoef geen vreemde in m'n huis.”

“

Wij hebben veel ellende gehad met externe partijen. Er loopt nu een rechtszaak rondom de rolluiken. We zijn voorzichtiger geworden, ons vertrouwen is weg.”

“

I would. I would trust an expert. It would be nice to have help from the municipality to pick the right one.”

“

Ja, advies is altijd fijn, maar financieel blijf ik hangen.”

“

Puur en alleen om kleine verbeteringen in glasisolatie en vloerverwarming, maar qua gedoe van het verbouwen heb ik er echt geen zin in. Stel, ik had zo veel geld om er even twee weken uit te gaan, had ik het misschien gedaan. Op die manier heb ik geen stress van de verbouwing.”

**MENSEN VINDEN HET FIJN ALS ER ZORGEN
UIT HANDEN WORDEN GENOMEN**

D&B

“

Stel ik zou het doen, dan wil ik het over geld hebben. Ik weet zelf prima hoe alles werkt.”

“

Om een plan te maken voor mijn woning (voor de komende jaren). Ik wil weten wat er allemaal mogelijk is.”

“

Ik zou graag inzicht willen krijgen in de mogelijkheden. Ik weet de opties niet. Zelf had ik nooit gedacht aan dakisolatie bijvoorbeeld.”

“

Financiering en subsidies wil ik wel advies over. En iemand die voor me in de gaten houdt of het allemaal klopt.”

“

Ik heb eerst een kostenplaatje nodig voor ik weet hoeveel subsidie ik nodig zou hebben. Ik heb echt geen flauw idee.”

“

Ik wil nog spouwmuurisolatie, maar moet nog iemand vinden. Het is lastig inschatten waar ik naar moet zoeken. Zonnepanelen was makkelijk, want daarvan kon ik bij mijn ouders afkijken welk bedrijf te kiezen.”

**MENSEN HOUDEN GRAAG EEN BEPAALDE
MATE VAN CONTROLE IN HET CONTACT**

D&B

“

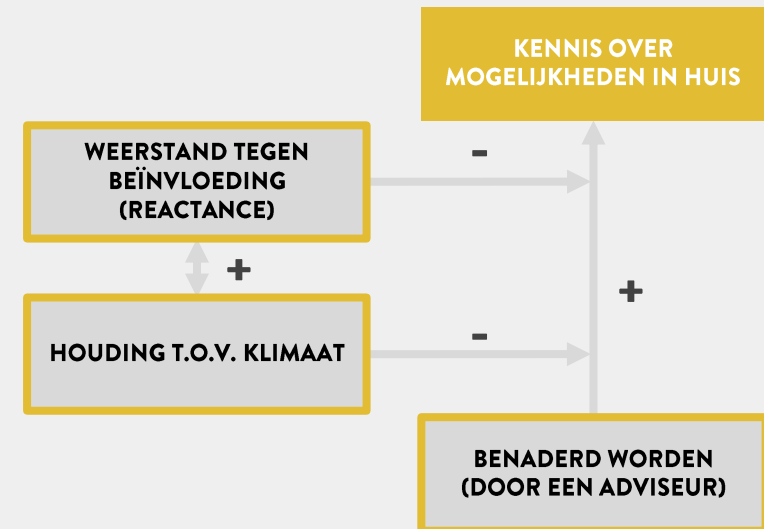
Langs de deuren gaan, is eigenlijk best irritant. Het beste is een brief of een mail. Social media kan ook.

“

Deur-aan-deur is prima, ik zou uiteindelijk graag met iemand rond de tafel willen zitten.

KERNINZICHT 1: BELANGRIJK OM AAN TE SLUITEN BIJ DE BELEVINGSWERELD VAN DE DOELGROEP

- Benaderd worden over dit onderwerp, door de gemeente of een commerciële firma is een startpunt om over isolatie na te denken.
- Daarbij is het van belang om de juiste toon aan te slaan om weerstand te voorkomen:
 - Klimaatargumentatie zal **niet** werken
 - Wees transparant over de intenties van de gemeente (waarom zouden ze mij helpen?)
 - Aansluiten bij iets dat relevant is voor de doelgroep, mogelijk kansrijk

**MENSEN ERVAREN VEEL ONZEKERHEID
RONDOM VERDUURZAMING (SCEPSIS)**

“

Het dak is geïsoleerd en de muren ook. Wel al lang geleden. Toen zeiden ze dat dat lang meegaat maar dat is nu ook niets meer waard. Dat zie je ook bij de zonnepanelen, dat rendement gaat ook harder achteruit.”

“

Ik wil niet in een verbouwing zitten. Mijn isolatie is denk ik al vrij goed. Het kan wel beter, maar zal dat echt zo veel schelen?”

“

Als je te goed isoleert, is dat ook niet gezond. Volgens onderzoek kan tochtvrij voor hoofdpijn zorgen. Wil dan best tocht in huis.”

“

Het zou helpen als ze sommige dingen minder ingewikkeld maken wat betreft subsidies. Met zonnepanelen zeiden ze bijvoorbeeld dat je de btw terugkrijgt. Maar ze hadden dat al afgeschaft en er was iets met het feit dat ik ondernemer ben. Op een gegeven moment denk je: jammer dan die paar honderd euro.”

“

Het is lastig inschatten of subsidies mij kunnen helpen. Ik heb de rest op eigen kosten gedaan want ik viel net buiten de boot of alles was al weg. Ik weet nooit precies hoe dat zit. Je doet het als het je uitkomt qua portemonnee.”

“

Subsidies kan altijd, maar je betaalt het uiteindelijk toch zelf. Het geld moet ergens vandaan komen.”

“

Vanwege de subsidie-regeling doe ik het nu, anders had ik nog gewacht tot 2029 nadat mijn vrouw ook met pensioen is. Via mijn schoonzoon ben ik geattendeerd op de regeling. Daarom doen we nu.”

“

Ik wil alleen doen wat nodig is en verder wil ik het geld voor leuke dingen bewaren.”

“

Ik weet ook niet hoelang ik er van kan en mag profiteren.”

“

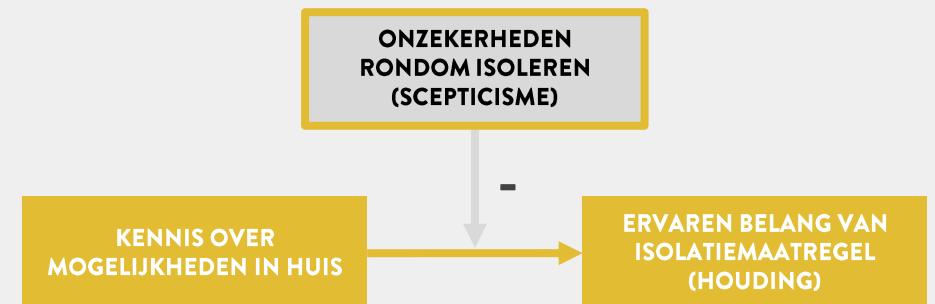
Ik ben 78 jaar dus mijn opvolger mag verder gaan.”

“

Dakisolatie is hier misschien nodig. Als ik een lekkage krijg, ga ik dat wel doen. Er ligt nu nog grind op, dat moet er dan allemaal af. Dat loopt flink in de papieren. En als ik geld zou krijgen van de gemeente, moet je geld teruggeven. Ik weet ook niet hoelang ik er van kan en mag profiteren. Dan zadel ik m'n kinderen er mee op. Je hebt het niet over gratis geld krijgen, over gratis lenen.”

KERNINZICHT 2: ER ZIJN VEEL ONDUIDELIJKHEDEN RONDOM ISOLEREN

- Isoleren is een grote stap. Bewoners willen zeker weten dat het daadwerkelijk nodig is deze stap te zetten. Als zij nog twijfelen over de noodzaak, zullen ze minder snel aan de slag gaan. Deze twijfels uiteten zich op verschillende vlakken:
 - **Woning verbeteren:** Is het echt nodig mijn woning te isoleren?
 - **Kosten besparen:** Wat levert het mij maandelijks op? Neemt mijn huis dan echt in waarde toe?
 - **Momentum:** Is dit wel het juiste moment? Komen er nog betere subsidies?
 - **Vertrouwen in regelingen:** Heb ik wel recht op subsidie? Moet ik het straks terugbetalen?

GELD IS EEN BELANGRIJKE OVERWEGING

D&B

“

Ik ga niet (meer) isoleren vanwege kosten: de terugverdientijd is te traag.

“

Het zal best zin hebben voor de isolatie, maar de terugverdientijd duurt lang en ik kan de investering nu überhaupt niet opbrengen.

“

Ik wil bij het verkopen van mijn huis, de investering terugkrijgen.

“

De investering is zo groot. Ik kan één ding doen, en moet dan weer wachten. Ik wil het liefst naast de spouwmuur ook het dak doen, maar het kan allemaal niet te gelijk.

“

Als je normale energietarieven hebt, is er eigenlijk geen probleem.

KERNINZICHT 3: HET VOELT (NOG) NIET ALS EEN GOEDE INVESTERING

- Er zijn mensen die het nut van isoleren wel inzien, maar door enkele rationele en niet-rationele overtuigingen zelf niet van plan zijn om maatregelen te treffen.
 - Geld terugverdienen voelt anders dan geld besparen
 - Investering te hoog / spaargeld nodig om ermee aan de slag te gaan
 - Het is (nog) niet nodig
 - Als iets nog werkt, gooi je het niet weg (oude diepvries)
 - Als het nog goed is, ga je het niet openbreken (werkend dak)

**MENSEN GAAN PAS AAN DE SLAG ALS ZE
GENOEG REDENEN HEBBEN**

D&B

“

We zijn gaan isoleren vanwege het verkeer en lawaai, daarnaast ook vanwege de warmtehuishouding. We waren al aan het verbouwen en hebben toen meteen alles gedaan.”

“

Anders wordt het te koud, en wordt de verwarmingsenergie te hoog, dat kost geld.”

“

In het vorige huis hadden we de vloer geïsoleerd. Mijn dochter was toen klein en kroop over de vloer, die was zo koud. Dat is hier anders, ik denk niet dat je hier veel door de vloer verliest.”

“

[Wat was de reden om te isoleren?] Gewoon om te zorgen voor minder verbruik. Toen ik eenmaal zonnepanelen had geplaatst, kreeg ik de smaak te pakken.”

“

Ik heb geïsoleerd vanwege hoge kosten. Ik had een rot kozijn en heb toen doorgepakt.”

“

Ik ben zelf timmerman en metselaar. Er moest toch een nieuwe vloer in, dus toen heb ik het gelijk geïsoleerd.”

MENSEN DOEN HET LIEVER SAMEN

D&B

“

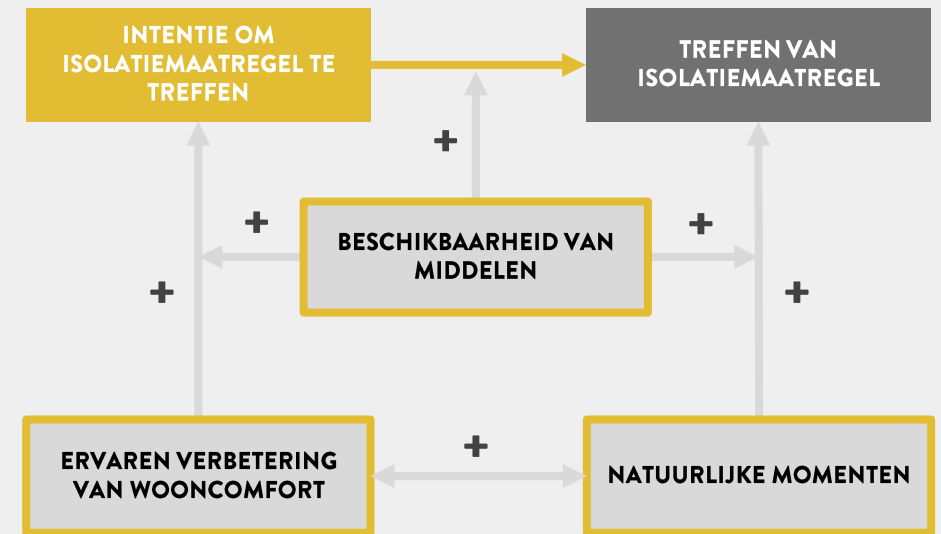
De dakpannen op ons dak waren er slecht aan toe, maar we konden het dak niet samen met het blok aanpakken. Er is hier namelijk huur en koop door elkaar, dat was onhandig. Had het graag samen gedaan.”

“

Toen we een nieuw dak hadden gelegd, hebben we ook meteen geïsoleerd. Dat deden we samen met de burens. Het is hier een blok van 3 woningen.”

KERNINZICHT 4: MENSEN BENUTTEN GRAAG DE OMSTANDIGHEDEN

- Mensen wachten het ideale moment af om met isoleren aan de slag te gaan.
- Ze overwegen isoleren zodra hun argumentatie 'zwaar' genoeg is. De meesten hebben minstens 2 van de volgende 3 argumenten:
 1. Comfort verhogen (minder geluidoverlast, tocht, een koude vloer of om minder onderhoud te hebben)
 2. Combinatie maken (er moet al iets vervangen, verbouwd of verhuisd worden)
 3. Kosten verlagen (lagere energierekening, minder stoken)
- Er is vaak een 'natuurlijk moment' dat als aanleiding fungeert:
 - Benaderd worden door de gemeente of een bedrijf
 - Samen met de buren kunnen isoleren
 - In huis al iets vervangen
 - Door de verhuizing of verbouwing erover nadenken

MENSEN MET KENNIS, ISOLEREN SNELLER

D&B

“

Ik heb hier zelf heel veel kennis over. Ik wist zelf welke bedrijven ik moest benaderen en heb soms meerdere offertes uitgezet. Ik wil het liefst alles met de installateur bespreken voor iemand aan de slag gaat.”

“

We hebben het dak grotendeels zelf gedaan: van dat jeukspul ertussen gestopt. Dat was goed te doen. We zijn zelf wel handig. Het vervangen van de kozijnen ging lastiger, dus dat hebben we door een bedrijf laten doen.”

“

Alles is hier geïsoleerd. Ik kom zelf uit een isolatiebedrijf. Daar werk ik in de logistiek, maar ik zit dus wel dicht bij de bron.”

**PERSOONLIJK IEMAND KENNEN, IS DE
FIJNSTE MANIER OM IN ZEE TE GAAN MET
IEMAND**

D&B

“

Ik wil nog spouwmuurisolatie, maar moet nog iemand vinden. Het is lastig inschatten waar ik naar moet zoeken. Zonnepanelen was makkelijk, want daarvan kon ik bij mijn ouders afkijken welk bedrijf ik moest kiezen.”

“

Ik had een offerte aangevraagd bij een bedrijf dat ik via via ken. De persoon die het komt doen ken ik dus ook via via.”

“

Ik heb het allemaal zelf gedaan, ik vertrouw die bedrijven niet. Het kost veel te veel geld en het is eigenlijk allemaal natte vinger werk.”

“

Ik had bedrijven via internet gevonden. Toen ben ik reviews gaan lezen en heb ik gekozen voor het bedrijf waar ik het beste gevoel bij kreeg. De betrouwbaarheid van een bedrijf vind ik belangrijk.”

“

Toen ik het dak wilde isoleren, ben ik zelf gaan zoeken. Ik heb verschillende mensen laten kijken want ik heb er zelf geen verstand van. Je kiest dan voor een bedrijf waar je vertrouwen in hebt.”

**MENSEN DIE HEBBEN GEÏSOLEERD, KIJKEN
DAAR TEVREDEN OP TERUG**

D&B

“

Ik had via het buitenland de kozijnen geregeld, dat scheelt de helft. Er gaat altijd wel wat fout, maar hoort erbij. Door goede communicatie is dat wel op te lossen.”

“

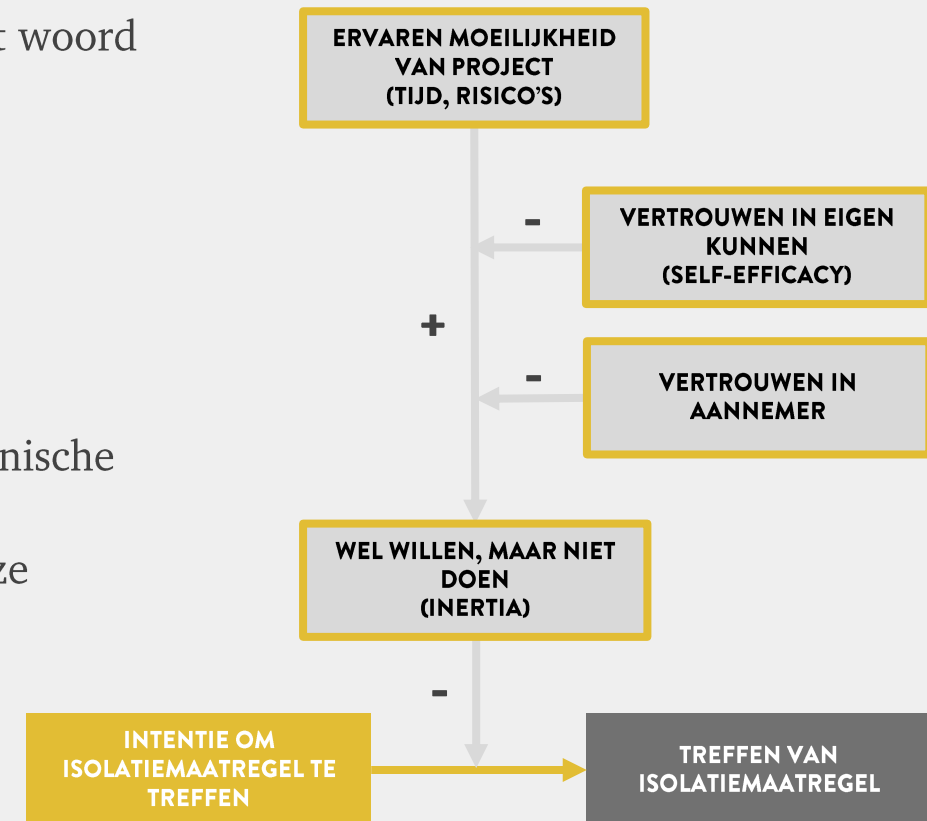
Het is goed gegaan. We kwamen wel dingen tegen, zo moest alle elektra opnieuw.”

“

We hebben het laten doen. Met vergunningen ging dat prima en het proces was fijn.”

KERNINZICHT 5: DE DREMPEL IS VOOR SOMMIGEN NOG TE HOOG

- De groep die aan de slag wilt, ervaart obstakels om de daad bij het woord te voegen:
 - Wat moet er allemaal gebeuren?
 - Hoe kies je de juiste aannemer?
 - Wat als er iets mis gaat?
 - Is er oog voor mijn wensen en behoeften?
- Deze drempel wordt minder hoog ervaren als je:
 - Vertrouwen hebt in eigen kunnen (bijvoorbeeld door je technische kennis, ervaring met subsidies of geloof in je opzoek-skills)
 - Vertrouwen hebt in de aannemer (bijvoorbeeld omdat je deze persoonlijk kent of aangeraden hebt gekregen)

**MENSEN MAKEN ZICH NU NIET ZO'N
ZORGEN OM ENERGIEREKENING**

D&B

“

Nee ik maak me geen zorgen nu we zonnepanelen hebben. Gas gebruiken we heel weinig. Gebruiken minder dan iemand in een flatje.

“

Nee, ik maak me wel zorgen om het ziekenfonds dat weer omhoog gaat, schandalig.

“

Nee, Je moet het toch hebben, net als brood.

“

Ja, het afgelopen jaar hebben we ons wel zorgen gemaakt, want we hebben een variabel contract.

“

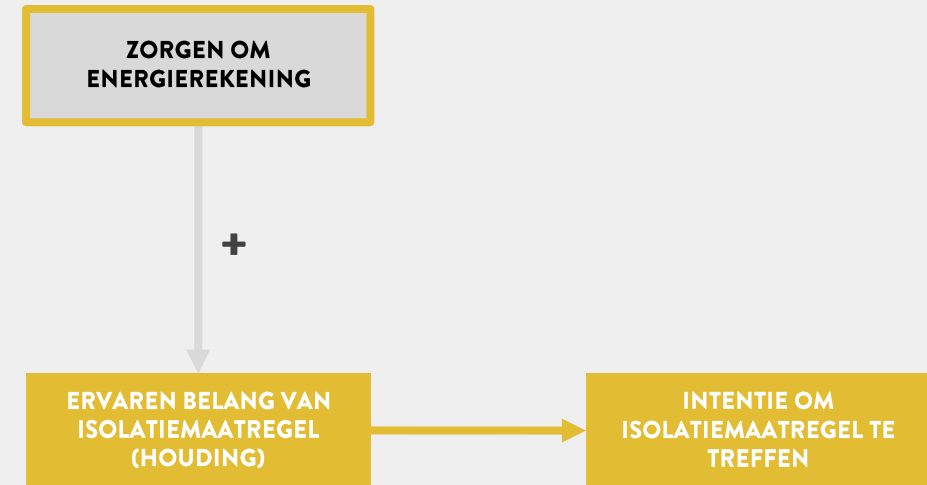
Af en toe maak ik me zorgen, maar nu niet meer, de kosten zijn lager.

“

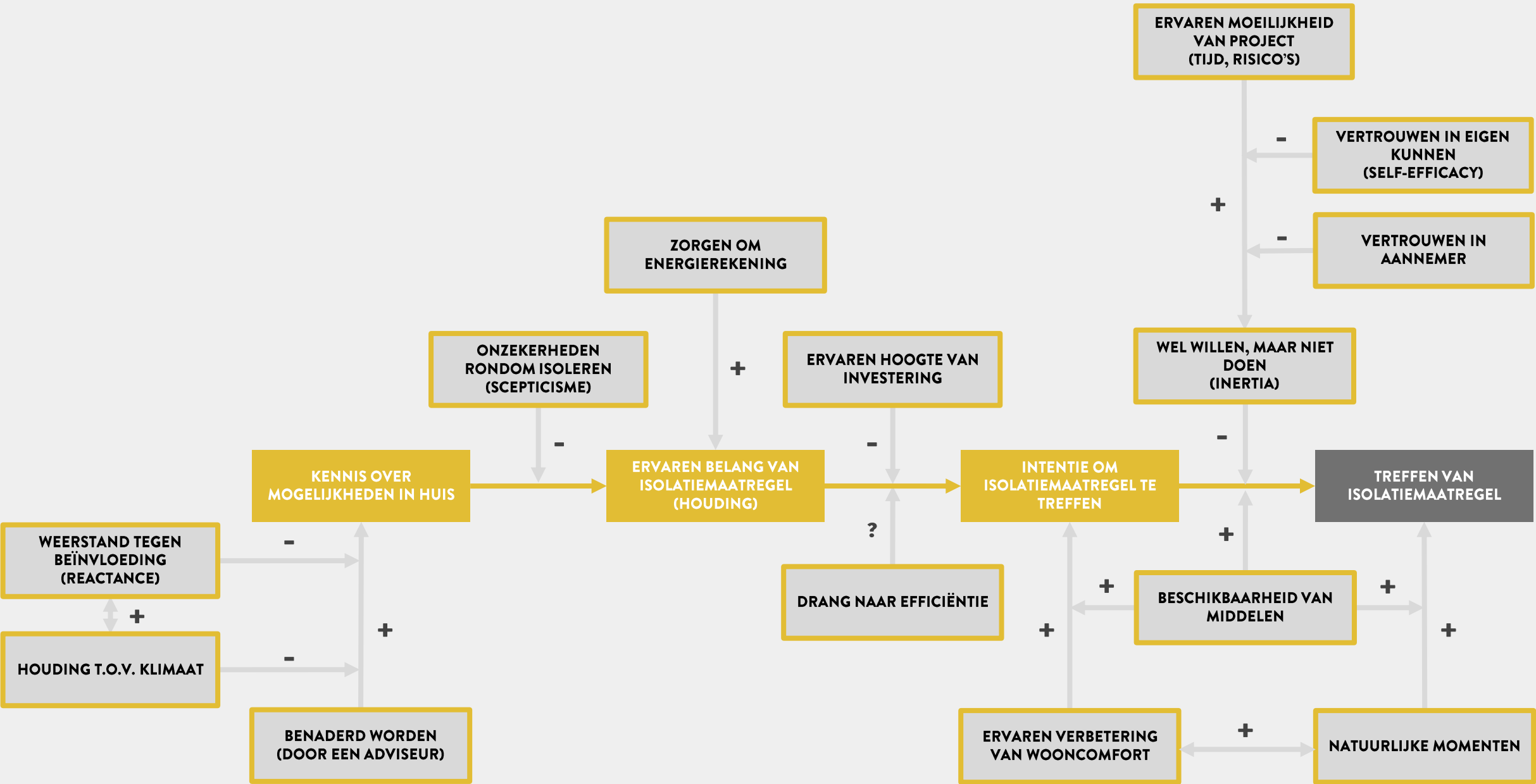
Ik maak me soms wel zorgen. Ik heb niet veel te besteden. Ik huur een ketel, die is nu wel oud, weet niet hoe dat straks gaat. Ik maak me zorgen dat die kosten omhoog gaan. Kom net rond.

KERNINZICHT 6: ONTVANKELIJKHEID VOOR DE BOODSCHAP VARIEERT IN DE TIJD

- De meeste mensen maakten zich nu geen zorgen over hun energierekening.
 - Dit komt deels doordat mensen nu niet hoeven te verwarmen
 - En deels doordat de gasprijzen weer ‘normaal’ zijn of mensen deze inmiddels hebben vastgezet.

GEDRAGSMODEL

WWW.DBGEDRAG.NL

Drs. Kyron Olmeijer
Drs. Janneke Koolen

